

QUICK SCAN ADMINISTRATIEVE
LASTEN UIT EUROPA VOOR
BURGERS EN PROFESSIONALS

**QUICK SCAN
ADMINISTRATIEVE LASTEN
UIT EUROPA VOOR BURGERS
EN PROFESSIONALS**

- eindrapport -

drs. E. Oranje
mr. drs. A. Schreijenberg
drs. N. Boersma
drs. P.F.H. Bont

Amsterdam, november 2009
RegioPlan publicatienr. 1918

RegioPlan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 - 5315315
Fax : +31 (0)20 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door RegioPlan
Beleidsonderzoek in opdracht van het
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond.....	1
1.2	Doel van het onderzoek.....	2
1.3	Aanpak.....	3
1.4	Leeswijzer	3
2	Inventarisatie EU-regelgeving	5
3	Europese regelgeving en administratieve lasten	11
3.1	Selectie van Europese regelgeving	11
4	Conclusie en aanbevelingen	39
Bijlagen	.....	43
Bijlage 1	Overzicht onderzoeksresultaten	45
Bijlage 2	Overzicht interviews en gesprekken	47
Bijlage 3	Overzicht besproken wetgeving en resultaten.....	49
Bijlage 4	Ruwe selectie van wetgeving: resultaat van eerste internetscan.....	53

1 INLEIDING

1.1 Achtergrond

Het kabinet werkt hard aan het verminderen van regeldruk voor de burger. Onnodige regelzucht, bureaucratie en onbegrijpelijke taal bezorgen burgers (over)last in hun contacten met de overheid. Bij de start van dit kabinet zijn de irritaties van burgers geïnterviewd. Dit heeft geleid tot een top 10 van knelpunten die worden aangepakt. De coördinerende bewindspersoon hierbij is de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Het kabinet wil de regeldruk voor de burgers voor 2011 daadwerkelijk verminderen en de dienstverlening verbeteren. Om dit te bereiken, heeft de staatssecretaris van BZK besloten de agenda te versnellen.

Daarnaast wil het kabinet een bijdrage leveren aan het verbeteren van het functioneren van de (semi-)overheid, door het werk van professionals in de publieke sector aantrekkelijker te maken. Dit zijn bijvoorbeeld leraren, politieagenten en verplegers. Deze professionals hebben te maken met veel registratie- en monitoringverplichtingen. Hierdoor komen ze vaak te weinig toe aan hun 'echte' werk, zoals onderwijzen, surveilleren en verplegen. Dit werkt vaak niet motiverend en maakt hun werk ook niet eenvoudiger. In 2011 zouden professionals substantieel minder tijd kwijt moeten zijn aan deze lasten.

Een deel van de regelgeving, met administratieve lasten voor burgers en professionals, komt van de Europese Commissie. Tot nu toe is er geen totaaloverzicht van deze regelgeving. Wel is al bekend wat de meest belastende EU-regelgeving is voor burgers. Hieronder vallen onder andere regelgeving rond rijbewijzen, paspoorten, APK en de energieprestatiecertificaten voor gebouwen. Deze zijn naar voren gekomen uit de nulmeting voor de administratieve lasten voor burgers uit 2004. Omdat het hier een gedeeltelijke nulmeting betreft zijn niet alle lasten vanuit EU-wetgeving in kaart gebracht. Om een volledig beeld te krijgen is daarom aanvullend onderzoek nodig.

In dit rapport wordt op basis van een quick scan een lijst gepresenteerd met voor de burger en professionals belastende Europese regelgeving. Om de Europese regels van de nationale regels te isoleren wordt eveneens aandacht besteed aan de administratieve lasten van nationale koppen op de Europese regelgeving. Zo blijven de netto administratieve lasten uit Europa over.

1.2 Doel van het onderzoek

De doelstellingen van dit onderzoek, zoals door het ministerie van BZK opgesteld, zijn:

- In kaart brengen wat de administratieve lasten met een oorsprong in de Europese regelgeving zijn voor burgers en professionals.
- In kaart brengen in hoeverre Nederland een nationale kop zet op de betreffende Europese regelgeving.
- In beeld krijgen van reductierichtingen om onnodige administratieve lasten van EU-regelgeving in de toekomst tegen te gaan.
- Bewustwording creëren bij de Europese Commissie met betrekking tot de administratieve lasten voor burgers en professionals.

• Input genereren voor gesprekken over administratieve lasten in Europa. Hierbij merken we wel op dat het onderzoek het karakter had van een quick scan.

Dit rapport geeft inzicht in op welke wijze EU-regelgeving voor administratieve lasten voor de burger en de professional zorgt. Daarbij wordt ook duidelijk gemaakt wat de rol van de nationale wetgeving hierin is, zodat er een onderscheid kan worden gemaakt tussen “Europese” en “Nederlandse” administratieve lasten. Wellicht kunnen de uitkomsten van dit onderzoek de Commissie stimuleren de totstandkoming van nieuwe administratieve lasten voor burgers en professionals zoveel mogelijk te vermijden en waar mogelijk deze lasten te verminderen.

1.3 Aanpak

Het onderzoek dat aan dit rapport ten grondslag ligt, is een inventariserend onderzoek. Het onderzoek bestond uit drie onderdelen.

A. Inventarisatie EU-regelgeving met administratieve lasten

We inventariseerden de op burgers van toepassing zijnde EU-regelgeving voor alle beleidsterreinen op hoofdlijnen. Van daaruit bekeken we de richtlijnen en (indien van toepassing) verordeningen en gingen we na (op basis van ons inzicht en onze kennis) of deze daadwerkelijk administratieve lasten voor de burger tot gevolg hebben. In deze fase hebben we ons nog niet op regelgeving voor de professional gericht. De vraag om dit in het onderzoek mee te nemen is pas later door het ministerie van BZK gesteld.

B. Interviews met medewerkers van de Europese Commissie

Om meer inzicht te krijgen in de relevante regelgeving en ons oordeel over de eventuele administratieve lasten voor de burger, zijn er interviews gehouden met een aantal medewerkers van de Europese Commissie. Een overzicht van de geïnterviewde personen is te vinden in bijlage 2. In de interviews zijn naast de administratieve lasten voor burgers ook de eventuele administratieve lasten

voor professionals aan de orde gesteld. Dit heeft in een aantal gevallen geleid tot een extra inventarisatieslag (zie A.).

C. Onderzoek nationale koppen en reductierichtingen geselecteerde regelgeving

In samenwerking met het ministerie van BZK kwamen we tot een selectie van regelgeving op tien terreinen die we nader hebben onderzocht. Het betreft de EU-regelgeving inzake:

- Het paspoort.
- De erkenning van studiepunten en diploma's in het hoger onderwijs.
- Het energieprestatiecertificaat.
- De Algemene Periodieke Keuring (APK).
- Het rijbewijs.
- Beperken van de verkoop van precursors aan burgers (in ontwikkeling).
- Bescherming persoonsgegevens.
- Uitvoer van cultuurobjecten.
- Controle op verwerving en voorhanden hebben van wapens.
- Erkenning van beroepskwalificaties.

Om een beeld te krijgen van de regeldruk vanuit de Europese Unie hebben we voor de geselecteerde regelgeving het volgende bepaald:

- Administratieve lasten.
- Eventuele nationale koppen (om te zien welke administratieve lasten netto uit Europa komen).
- Reductierichtingen.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk gaan we in op de eerste fase van het onderzoek, de inventarisatiefase. We beschrijven hier hoe we op een selectie van regelgeving zijn gekomen die we in het daaropvolgende hoofdstuk analyseren. In hoofdstuk drie beschrijven we de gevolgen van de regelgeving voor de administratieve lasten voor burgers en/of professionals. Ook kijken we naar de manier waarop de betreffende regelgeving in Nederland is geïmplementeerd en of er sprake is van een nationale kop. Per wetgeving proberen we mogelijke reductierichtingen aan te geven die ervoor kunnen zorgen dat de administratieve lasten verminderen. We sluiten af met een samenvatting met een algemene indruk van de invloed van Europese regelgeving op administratieve lasten voor burgers en/of professionals.

2 INVENTARISATIE EU-REGELGEVING

Om een inventarisatie te kunnen maken van relevante EU-regelgeving die van invloed is op de burger en/of professional zijn we onze zoektocht niet vanuit Nederland gestart maar vanuit de EU. Door middel van een quick scan hebben we het Acquis Communautaire doorgelicht.

We hebben hiervoor gebruikgemaakt van 'samenvattingen van de EU-wetgeving'.¹ Het doelpubliek van deze samenvattingen zijn de geïnteresseerde burgers en beroepsbeoefenaars. De samenvattingen bestrijken alle 32 beleidsdomeinen waarin de EU actief is en zijn goedgekeurd door de bevoegde diensten van de Europese Commissie. Volgens zegslieden van de Europese Commissie beslaan de samenvattingen zowel de van kracht zijnde EU-wetgeving alsook de toekomstige wetgeving en zijn de samenvattingen compleet.

Bij de inventarisatie hebben we alle beleidsdomeinen doorlopen waarin we een informatieverplichting (vanuit rechten of plichten) voor de burger verwachtten. We hebben daarom bijvoorbeeld minder aandacht geschonken aan buitenlandse betrekkingen en meer aandacht aan consumentenbeleid. In een latere fase hebben we nog gericht naar regelgeving voor de professional gekeken.

De inventarisatie resulteerde in een aantal wetgevingsterreinen die op de burger betrekking hebben en die kunnen leiden tot administratieve lasten.² De teksten van de richtlijnen zijn niet altijd voldoende duidelijk om direct te weten of ze administratieve lasten voor de burgers en/of professionals veroorzaken. Om hier meer inzicht in te krijgen, hebben we contact opgenomen met een aantal medewerkers van de Europese Commissie en de Permanente Vertegenwoordiging (PV). Door de vakantieperiode en de drukke periode die daarop volgde, waren echter veel medewerkers van de Europese Commissie en de PV niet beschikbaar voor een interview. De personen die, ondanks dat ze net van vakantiereces terugkwamen, wel mee wilden werken en die we de relevante wetgeving op hun kennisterrein voor konden leggen, staan vermeld in bijlage 2.

Uit een combinatie van de internetsearch en de interviews met contactpersonen is een lijst van EU-regelgeving opgesteld (zie tabel 2.1). Van deze regelgeving is bekend dat het in een bepaalde mate een informatieverplichting met zich mee brengt voor burgers en/of professionals. De lijst is echter niet uitputtend. Dit zal niet de enige regelgeving zijn, die

---

¹ http://europa.eu/legislation_summaries/index_nl.htm

² Zie bijlage 4.

informatieverplichtingen voor burgers of professionals met zich meebrengt. Wel geeft dit onderzoek een compleet beeld van de grootste bronnen van administratieve lasten uit Europa. Deels is regelgeving in deze lijst terecht gekomen omdat contactpersonen op dit kennisgebied beschikbaar waren, die wat meer over de inhoud van de betreffende wetgeving konden vertellen. Deels is deze regelgeving boven komen drijven tijdens de analyse van de op internet beschikbare samenvattingen. In deze fase hebben we ook regelgeving meegenomen die nog in ontwikkeling is. Het gaat dus niet alleen om ‘harde’ regelgeving.

Tabel 2.1 Eindresultaat onderdeel B: mogelijkheden voor selectie

Beleidsdomein	Specifieke regelgeving
Justitie, vrijheid en veiligheid	Beperken van de verkoop van precursors aan de gewone burger. Van bepaalde chemicaliën, zoals waterstofperoxide, nitraatmethaan en ammoniumnitraat (zoals in kunstmest) kunnen bommen worden gemaakt. De EU wil de verkoop van hoge concentraties van deze stoffen tegen gaan. De handel en industrie wil men geen beperkingen opleggen om deze goederen in te kopen, maar wel aan de gewone burger. De wet is nog in ontwikkeling dus is nog niet duidelijk wat de precieze maatregelen worden, maar gedacht wordt aan: • De verkoop van bepaalde stoffen alleen toestaan onder een bepaalde concentratie. • Een registratieplicht van kopers, waarbij ze identiteitsgegevens moeten verschaffen. • Het aanvragen van een vergunning om zulke goederen te kunnen aanschaffen. • Het natrekken van de achtergrond van de koper. De regelgeving zal dus uiteindelijk invloed gaan hebben op de administratieve lasten van burgers. Verordening veiligheidskenmerken van en biometrische gegevens in door de lidstaten afgegeven paspoorten en reisdocumenten (28 mei 2009: 444/2009). Wijziging van Verordening (EG) nr. 2252/2004 van de Raad betreffende normen voor de veiligheidskenmerken van en biometrische gegevens in door de lidstaten afgegeven paspoorten en reisdocumenten. Binnen drie jaar dienen alle lidstaten de verordening geïmplementeerd te hebben. Onder andere moeten twee vingerafdrukken in het paspoort worden opgenomen.
Consumenten-beleid	Consumentenrecht (voorstel COM (2008) 0614). De Commissie stelt voor de bepalingen inzake de bescherming van de consument in consumentencontracten volledig te harmoniseren om het concurrerende aanbod binnen de interne markt te bevorderen en tegelijkertijd een hoog niveau van bescherming van de consument te garanderen. Bestaan van klantenservice en handelsgaranties en mogelijkheden tot herroeping, minimum duur van verplichtingen van consument uit hoofde overeenkomst.

Informatie- maatschappij	Bescherming van persoonsgegevens (95/46/EG). Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens. Recht van verzet tegen de gegevensverwerking: de betrokkene moet het recht hebben, zich om gerechtvaardigde redenen ertegen te verzetten dat hem betreffende gegevens, het voorwerp van een verwerking vormen. Hij moet zich tevens kunnen verzetten, op verzoek en kosteloos, tegen de voorgenomen verwerking van gegevens met het oog op direct marketing. Ten slotte moet hij worden ingelicht voordat gegevens aan derden worden verstrekt voor direct marketing en moet hij het recht hebben zich tegen deze verstrekking te verzetten.
Cultuur	Verordening (EEG) nr. 3911/92 Uitvoer van cultuurgoederen (zoals kunst en antiek). Deze verordening heeft ten doel tot een eenvormige controle te komen bij de uitvoer van cultuurgoederen. Zij is van toepassing op de cultuurgoederen die zijn genoemd in de bijlage bij de verordening. Uitvoervergunning: Bij de uitvoer van cultuurgoederen moet een uitvoervergunning worden overgelegd die in de gehele EU geldig is. De vergunning wordt op verzoek van de belanghebbende afgegeven door de bevoegde autoriteiten van de lidstaten. Bij uitvoer moet de uitvoervergunning, tezamen met de aangifte ten uitvoer, worden aangeboden bij het bevoegde douanekantoor. De lidstaten kunnen weigeren een uitvoervergunning af te geven voor cultuurgoederen die onder de wetgeving vallen ter bescherming van nationaal artistiek, historisch of archeologisch bezit.
Institutionele zaken	Openbaarheidsverordening (EG) Nr 1049/2001, de toegang van het publiek tot de documenten van het Europees parlement, de Raad en de Commissie (Eurowob). Artikel 255 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (EG) voorziet in een recht van toegang tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie. De beginselen, voorwaarden en beperkingen voor dat recht van toegang zijn bepaald in de hier besproken verordening. Die verordening bevat ook regels om de uitoefening van dat recht te garanderen en om goede administratieve werkwijzen op dit gebied te bevorderen.
Douanebeleid	Richtlijn inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens. In de richtlijn worden verschillende categorieën wapens onderscheiden en wordt vastgesteld voor welke categorieën vuurwapens een vergunning is vereist. Lidstaten dienen aan personen die rechtmatig een vuurwapen aanschaffen of personen die rechtmatig in het bezit zijn van een vuurwapen een Europese vuurwapenpas te verstrekken. De vuurwapenpas moet in het bezit zijn van degene die het vuurwapen gebruikt dat op de pas vermeld staat. Maatregelen m.b.t. de controle op de verkoop, verwerving en voorhanden hebben van vuurwapens is de verantwoordelijkheid van de lidstaten. Deze maatregelen dienen echter wel binnen het kader van deze richtlijn te vallen. Ook stelt de richtlijn regels voor het (definitief en tijdelijk) vervoeren van vuurwapens naar andere lidstaten. Dit zal vermoedelijk om een kleine groep personen gaan, zoals jagers en sportschietsters. Hoe groot deze groep precies is, is onbekend (21.000 leden bij de KNJV).

Onderwijs, opleiding en jeugdzaken	Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (vervanging van richtlijn 89/48/EEC). Bij deze richtlijn wordt een stelsel voor de erkenning van beroepskwalificaties ingevoerd dat bijdraagt aan: de flexibiliteit van de arbeidsmarkten, een nog sterkere liberalisering van de dienstverlening, een automatisch verloop van de erkenning van beroepskwalificaties en een vereenvoudiging van de administratieve procedures. Wanneer de toegang tot of de uitoefening van een beroep in een ontvangende lidstaat gereguleerd is, d.w.z. bepaalde beroepskwalificaties vereist zijn, staat de bevoegde instantie van deze lidstaat de toegang tot dit beroep en de uitoefening ervan toe onder dezelfde voorwaarden als die welke voor de eigen onderdanen gelden, wanneer de aanvrager in het bezit is van een in een andere lidstaat behaalde opleidingstitel die getuigt van een beroepskwalificatieniveau dat ten minste gelijkwaardig is aan het niveau onmiddellijk voorafgaand aan het in de ontvangende lidstaat vereiste niveau. Wanneer daarentegen in de lidstaat van oorsprong van de aanvrager geen bepaalde beroepskwalificaties vereist zijn om toegang te krijgen tot een beroep of om dat beroep te mogen uitoefenen, moet de aanvrager alvorens in een ontvangende lidstaat waar dit beroep is gereguleerd, toegang tot dit beroep te krijgen, kunnen aantonen dat hij dit beroep in de loop van de tien voorafgaande jaren gedurende twee jaar voltijds heeft uitgeoefend en bovendien in het bezit is van de opleidingstitel.
	Erasmus programma Europese erkenning van diploma's en studiepunten binnen het programma 'Life long learning'. Het programma is van toepassing op alle opleidingsniveaus en geldt voor alle levensfasen en alle vormen van leren. De bedoeling van een leven lang leren is burgers hulpmiddelen te verschaffen om zich persoonlijk te ontplooiën, sociaal te integreren en aan de kennismaatschappij deel te nemen. De programma's Comenius (voor scholen), Erasmus (voor het hoger onderwijs), Leonardo da Vinci (voor beroepsonderwijs en -opleiding) en Grundtvig (voor volwassenenonderwijs), die voortaan onder het programma Een leven lang leren vallen, helpen deze doelstellingen te verwezenlijken. In dit onderzoek wordt als voorbeeld het Erasmus programma geanalyseerd.
Energie	Richtlijn 2006/32/EG betreffende de energieprestaties van gebouwen. De richtlijn omvat vier hoofdelementen: • Een gemeenschappelijke methodologie voor de berekening van de geïntegreerde energieprestatie van een gebouw. • Minimumnormen voor de energieprestaties van nieuwe en - bij ingrijpende renovaties - bestaande gebouwen. • Certificeringssystemen voor nieuwe en bestaande gebouwen en de verplichting om in openbare gebouwen op een duidelijk zichtbare plaats energieprestatiecertificaten - die maximum vijf jaar oud mogen zijn - en andere relevante informatie aan te brengen. • De geregelde controle van verwarmingsketels en centrale klimaatregelingssystemen in gebouwen, alsmede de evaluatie van verwarmingsinstallaties die ketels bevatten die meer dan 15 jaar oud zijn.

Vervoer	Technische controle van motorvoertuigen en hun aanhangwagen (richtlijn 96/96/EC, richtlijn 2009/40). Richtlijn 96/96/EG van de Raad van 20 december 1996 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lidstaten inzake de technische controle van motorvoertuigen en aanhangwagens en de wijzigende richtlijn 2009/40. Motorvoertuigen moeten worden gecontroleerd op hun wegbegaanbaarheid. Lichte commerciële voertuigen en privé-voertuigen dienen na in gebruik te zijn genomen, na 4 jaar gecontroleerd te worden waarna vervolgens elke 2 jaar. Richtlijn 2006/126/EC en wijziging 2009/113/EC met betrekking tot rijbewijzen. Deze richtlijn is een herschikking van de bestaande teksten met het oog op de harmonisatie van de voorwaarden voor de aflevering van nationale rijbewijzen. Doel is te zorgen voor wederzijdse erkenning van de rijbewijzen om het verkeer te vergemakkelijken van personen die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen of die zich in een andere lidstaat vestigen dan die waar zij een rijexamen hebben afgelegd. Nieuwe categorie rijbewijzen voor bromfietsen, rijbewijs is 10 jaar geldig en informatieverplichting voor grensoverschrijders.

Een deel van bovengenoemde regelgeving is, zoals eerder genoemd, met contactpersonen bij de Europese Commissie en de Permanente Vertegenwoordiging besproken (zie bijlage 3). Ook is hen, met het oog op de volgende fase van het onderzoek, gevraagd of ze kennis hebben van hoe deze wetgeving in Nederland is geïmplementeerd. Hieruit bleek dat bij de meeste contactpersonen geen of weinig kennis op dit punt aanwezig was. Tevens is hen gevraagd naar mogelijke reductiemaatregelen om de tijd en kosten die gepaard gaan met de informatieverplichting te verlagen. Ook hier was in deze fase moeilijk antwoord op te geven. Vaak werden dan terecht initiatieven genoemd die al genomen waren door de Europese Commissie om de administratieve lasten zo laag mogelijk te houden.

De lijst met regelgeving is besproken met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Vervolgens is in overleg een selectie gemaakt van regelgeving, welke in het volgende hoofdstuk wordt besproken.

3 EUROPESE REGELGEVING EN ADMINISTRatieve LASTEN

In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de implementatie van de EU-regelgeving door Nederland en de administratieve lasten die daar voor de Nederlandse burger en professional uit voortvloeien.¹ Hieronder zetten we voor een selectie van richtlijnen en verordeningen uiteen wat de inhoud ervan is en hoe Nederland ze geïmplementeerd heeft.

3.1 Selectie van Europese regelgeving

De regelgeving die we in dit hoofdstuk nader zullen bezien, betreft:

1. Verordening betreffende de normen voor de veiligheidskenmerken van en biometrische gegevens in door de lidstaten afgegeven paspoorten en reisdocumenten (Verordening 2252/2004 met wijziging op 28 mei 2009: 444/2009).
2. Erasmus in het Life long learning programma 2007, o.a. erkenning studiepunten.
3. Richtlijn 2002/91/EG betreffende de energieprestaties van gebouwen.
4. Richtlijn technische controle op motorvoertuigen (Richtlijn 2009/40/EC).
5. Rijbewijzen (Richtlijn 2006/126/EC) en wijziging 2009/113/EC.
6. Richtlijn met betrekking tot het beperken van de verkoop van precursors aan burgers (in ontwikkeling) (onderdeel in COM(2007) 651).
7. Richtlijn inzake bescherming van persoonsgegevens (Richtlijn 95/46/EG).
8. Verordening inzake uitvoer van cultuurogoederen, zoals kunst en antiek (Verordening 3911/92/EEG).
9. Richtlijn inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens (Richtlijn 91/477/EEG) en wijziging van deze richtlijn (Richtlijn 2008/51/EG).
10. Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (vervanging van richtlijn 89/48/EEC).

Deze regelgeving en haar invloed op de Nederlandse burger en professional worden hieronder besproken.

---

¹ Administratieve lasten zijn de kosten voor burgers om te voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving van de overheid. Het gaat hierbij zowel om het nakomen van verplichtingen als het uitoefenen van rechten. Deze kosten hebben betrekking op de door de burger bestede tijd (in uren/jaar) en gemaakte (out-of-pocket) kosten (in €/jaar) voor het verzamelen, bewerken, registreren, bewaren en ter beschikking stellen van informatie.

3.1.1 Het (biometrisch) paspoort

Achtergrond

De Europese regelgeving met betrekking tot het biometrisch paspoort ligt vast in verordening 2252/2004 van 13 december 2004. Deze verordening heeft betrekking op de normen voor de veiligheidskenmerken van en biometrische gegevens in door de lidstaten afgegeven paspoorten en reisdocumenten.

Eerdere verplichting paspoort: pasfoto

Met betrekking tot paspoorten geldt in het algemeen dat burgers een paspoort moeten aanvragen. Zij hebben daarbij een pasfoto nodig. Lidstaten kunnen er voor kiezen deze zelf van de burger te maken tijdens de aanvraag van het paspoort of de burger deze te laten leveren.² In Nederland is ervoor gekozen dat de burger zelf een foto aanlevert. Dit betekent dat de Nederlandse burger voor de aanvraag van een paspoort naast een bezoek aan het gemeentehuis ook een bezoek aan een fotograaf moet brengen. Dit kost extra tijd. Er is hier dus sprake van een nationale kop op de Europese paspoortregelgeving.

Nieuwe verplichting paspoort: vingerafdrukken

Daarnaast zijn op grond van de eerdergenoemde verordening sinds kort twee vingerafdrukken noodzakelijk voor het biometrisch paspoort. De Europese vereiste is dat de vingerafdrukken worden opgenomen. In Nederland gebeurt dit sinds 21 september 2009 bij de aanvraag van het paspoort. Nederland heeft geen extra eisen gesteld ten opzichte van de Europese eisen.

Eén persoon per paspoort

Op 28 mei 2009 is de verordening gewijzigd aan de hand van verordening 444/2009. De belangrijkste wijziging die daarin vastligt, is dat kinderen een apart paspoort nodig hebben. De verordening zegt hierover het volgende: "Als extra veiligheidsmaatregel en om kinderen extra bescherming te bieden, dient bovendien het beginsel van „één persoon per paspoort” te worden ingevoerd. Dit wordt ook aanbevolen door de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO) en zorgt ervoor dat het paspoort en de biometrische gegevens uitsluitend aan de houder van het paspoort kunnen worden gekoppeld. Het is veiliger als iedereen een eigen paspoort heeft." Deze maatregel geldt formeel per 26 juni 2012 in Nederland. Het is echter te voorzien dat burgers vooruit zullen lopen op het formeel in werking treden van deze regelgeving en waarschijnlijk eerder een aparte paspoortaanvraag voor hun kind zullen doen. De directe administratieve last uit Europa, die hieruit voortvloeit, is de aanvraag van een extra paspoort voor kinderen. Dit kost burgers extra tijd en geld.

---

² Bron: interview DG JLS.

Administratieve lasten voor burgers

Europa

Het opnemen en verifiëren van vingerafdrukken kost tijd. Uit de biometrieproef, die het ministerie van BZK uitvoerde, bleek dat gemiddeld twintig seconden per vinger te zijn. Het opnemen van vingerafdrukken in bijzondere gevallen (bijvoorbeeld bij personen met beschadigde vingers) duurt langer (ongeveer veertig seconden per vinger).³ Dit veroorzaakt een toename van administratieve lasten voor de burger van in totaal iets meer dan 65 000 uren. Gemiddeld zal het afnemen van een vingerafdruk, gezien het bovenstaande, ongeveer dertig seconden duren. Aangezien er twee vingerafdrukken genomen dienen te worden, zal het de burger in totaal een minuut extra kosten. De gevolgen voor de individuele burger of professional worden in tabel 3.1 gepresenteerd.

Tabel 3.1 Administratieve lasten paspoort biometrie

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Vingerafdrukken opnemen	Plus 1/60	0
Aantal (Q): 2.526.000⁴		

Naast de verplichting vingerafdrukken af te geven bij de aanvraag van een paspoort, is in de laatste wijziging van de verordening de verplichting opgenomen dat ieder persoon een paspoort heeft. Dit houdt in dat waar eerst kinderen bijgeschreven konden worden in het paspoort, nu tevens een volledige paspoortaanvraag voor kinderen moet worden gedaan. Nu kost het bijschrijven van een kind in een paspoort volgens de nulmeting 32 minuten en 2,00 euro. In de nieuwe situatie zal dit aanzienlijk meer tijd gaan kosten. Een paspoortaanvraag kost namelijk volgens diezelfde nulmeting drie uur en negen minuten en 4,56 euro.

Tabel 3.2 Administratieve lasten één paspoort

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Aanvraag paspoort	3 9/60	4,56
Aantal (Q): 650.000⁵		

³ Evaluatie biometrieproef reisdocumenten, zie <http://www.minbzk.nl/contents/pages/43757/0000393f1.pdf>

⁴Bron: nulmeting BZK (er is dus niet uitgegaan van de genoemde 65.000 uur gedeeld door 1 minuut aangezien het dan, uitgaande van een frequentie van vijf jaar, zou gaan om ongeveer 20 miljoen burgers).

⁵ Bron: nulmeting BZK.

Nederland

Nederland heeft er, zoals hierboven uiteengezet, voor gekozen een pasfoto niet op het gemeentehuis, tegelijkertijd met het afnemen van vingerafdrukken, te laten maken. In andere lidstaten is hier wel voor gekozen. In Nederland is de burger echter zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van een goedgekeurde pasfoto, die door een fotograaf gemaakt dient te worden. Het laten maken van een pasfoto bij een fotograaf kost de burger eveneens tijd en geld. Een pasfoto kost gemiddeld 2,00 euro⁶ (overigens zijn pasfoto's in de praktijk uitsluitend per vier verkrijgbaar). Daarnaast is de burger tijd kwijt met het bezoek aan een fotograaf. Naar schatting zal dat gemiddeld ongeveer een half uur duren.

Tabel 3.3 Administratieve lasten paspoort: pasfoto

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Pasfoto laten maken bij fotograaf	Plus 30/60	Plus 2,00
Aantal (Q): 2.526.000⁷		

Administratieve lasten voor professionals

Voor professionals neemt deze regelgeving geen (afwijkende) administratieve lasten met zich mee.

Reductierichtingen

Er is in Nederland bewust, ter bescherming van de fotobranche, voor gekozen een pasfoto niet op het gemeentehuis te laten maken. Als dit wel zou gebeuren, zou dit de burger tijd en geld kunnen besparen. Een foto die direct op het gemeentehuis wordt gemaakt, voldoet daarnaast altijd aan de eisen. Ten slotte zou de pasfoto op het gemeentehuis ook digitaal kunnen worden gemaakt. Omdat de pasfoto uiteindelijk wordt gebruikt voor het maken van een digitale gelaatscan zou dit zowel voor de burger als de gemeente efficiënter zijn.

3.1.2 Life long learningprogramma (Erasmus programma)

Achtergrond

Diploma's en studiepunten kunnen worden meegenomen binnen de grenzen van de EU. Het life long learning programma heeft als algemene doelen het realiseren van een geïntegreerde Europese onderwijssector en het stimuleren van de bijdrage van het onderwijs aan innovatie. Een van de programma's binnen het life long learning programma is het Erasmus programma.

Dit vrijwillige uitwisselingsprogramma probeert de gestelde doelen onder andere te bereiken door de mobiliteit van studenten en docenten in Europa te

⁶ Bron: nulmeting BZK.

⁷ Bron: nulmeting BZK.

verbeteren. Het streven is dat in 2012 drie miljoen deelnemers gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om in het buitenland te studeren. In Nederland nemen jaarlijks ongeveer 4.500 mensen deel aan het programma. Een (deel van de) studie in het buitenland neemt zowel voor studenten als docenten administratieve verplichtingen met zich mee.

Overigens ligt aan het life long learning programma geen richtlijn of verordening ten grondslag. Het programma is echter een sterke stimulans vanuit de EU om studeren over de grenzen van lidstaten te bevorderen. Er zijn 33 landen die meedoen aan het programma (daarmee dus ook enkele omliggende derde landen). Een interview met een vertegenwoordiger van de DG Education van de Europese Commissie benadrukt dat het programma met name mogelijkheden biedt. De term administratieve lasten is hier volgens hem daarom niet op zijn plaats. Dit neemt niet weg dat er misschien mogelijkheden zijn om de wijze waarop het programma is vormgegeven efficiënter in te richten.

Administratieve lasten voor burgers

Europa

Studenten dienen in studiegidsen na te gaan welke vakken ze willen volgen. Universiteiten moeten volledige beschrijvingen geven en aangeven hoeveel ECTS een vak waard is. Alles moet in het Engels zijn. Er zijn dus op het eerste gezicht vooral verplichtingen voor universiteiten en in mindere mate voor studenten.

Verplichtingen voor studenten zijn:

- Lijst vakken goed laten keuren, handtekeningen van beide universiteiten.
- Omschrijving van vakken overnemen.
- Na uitwisseling laten checken of het programma daadwerkelijk is gevolgd.
- Transcript of records⁸ laten zien en laten tekenen.
- Er kan bezwaar aangetekend worden tegen een beslissing.

Handelingen die de student (mogelijk) administratieve lasten opleveren zijn:

- Goedkeuring door universiteiten.
- Bezwaar aantekenen.

De goedkeuring van een universiteit kost naar schatting gemiddeld een uur. Studenten dienen stukken te kopiëren en deze aan de universiteit ter goedkeuring voor te leggen. Dit houdt een kort gesprek in en reistijd naar de universiteit. Omdat er een goedkeuring van twee universiteiten vereist is, gaat het hier in totaal om twee uur.

---

⁸Administratie van "lokale" studiepunten behaald aan een buitenlandse onderwijsinstelling vertaald naar de Europese studiepointentelling (ECTS).

Bezwaar aantekenen zal minder vaak voorkomen. Op grond van de door BZK berekende standaardhandelingen kost het aantekenen van bezwaar twee uur.

Tabel 3.3 Erkenning van diploma's en studiepunten

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Bezwaar aantekenen	2	-
Goedkeuring door universiteiten	2	-
Aantal bezwaar (Q): 225⁹		
Aantal (Q): 4.500¹⁰		

Nederland

Er is geen nationale wetgeving gevonden die de genoemde verplichtingen uitbreidt.

Administratieve lasten voor professionals

Europa

Er is vooral veel werk voor het international office van een universiteit. Maar dit betreft een inhoudelijke verplichting dus levert dat geen administratieve lasten op. Wel gelden administratieve lasten voor professionals: leraren moeten learning agreements en transcripts ondertekenen. Ook is het vaak zo dat wanneer (in Nederland) internationale studenten een vak volgen, daar extra werk aan vast zit. Colleges moeten dan soms in het Engels worden gegeven of de studenten moeten extra les krijgen. Ook de inhoud van de vakken moeten daardoor soms worden aangepast. Op lidstaten en universiteiten berust op dit punt geen formele verplichting.¹¹ Het ondertekenen van een formulier kost ongeveer een minuut, het gesprek tot goedkeuring dat daaraan vooraf gaat zal voor de professional waarschijnlijk ongeveer vijftien minuten duren.

Tabel 3.4 Erkenning van diploma's en studiepunten

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Formulier ondertekenen ¹²	1/60	-
Gesprek goedkeuring	15/60	-
Aantal (Q): 4.500		

⁹ Het aantekenen van bezwaar zal naar schatting in ongeveer vijf procent van de gevallen voorkomen.

¹⁰ Bron: Nuffic.

¹¹ Bron: interview DG Education.

¹² Bron: standaardhandelingen BZK.

Nederland

Er is geen nationale wetgeving gevonden die de genoemde verplichtingen uitbreidt.

Reductierichtingen

Voor deze verplichtingen zijn weinig reductierichtingen mogelijk. De afhandeling van verzoeken is in handen van de universiteiten en gezien de aard van de verplichtingen (bijvoorbeeld schaarse bezwaarprocedures en het ondertekenen van formulieren) zijn de administratieve lasten die ermee samenhangen minimaal. De verplichting leent zich wellicht wel voor een digitale afhandeling, waar zowel de docent als de student tijd mee kunnen besparen.

3.1.3 Het energieprestatiecertificaat

Achtergrond

Richtlijn 2002/91/EG omvat vier hoofdelementen:

- Een gemeenschappelijke methodologie voor de berekening van de geïntegreerde energieprestatie van een gebouw.
- Minimumnormen voor de energieprestaties van nieuwe en - bij ingrijpende renovaties - bestaande gebouwen.
- Certificeringssystemen voor nieuwe en bestaande gebouwen en de verplichting om in openbare gebouwen op een duidelijk zichtbare plaats energieprestatiecertificaten - die maximum vijf jaar oud mogen zijn - en andere relevante informatie aan te brengen.
- De geregelde controle van verwarmingsketels en centrale klimaatregelingssystemen in gebouwen, alsmede de evaluatie van verwarmingsinstallaties die ketels bevatten die meer dan vijftien jaar oud zijn.

Zoals in onderstaand kader verder uiteengezet wordt, voldoet Nederland al grotendeels aan de verplichtingen die uit de richtlijn voortvloeien. Het betreft dan voornamelijk verplichtingen voor de staat. Bij sommige verplichtingen is er, uit het oogpunt van administratieve lastenverlichting, door Nederland voor gekozen deze pas later in te voeren. De invoeringsdatum werd uitgesteld tot 1 januari 2009.

Aan welke verplichtingen voldoet Nederland al?

Nederland voldoet al aan een aanzienlijk deel van de richtlijn. Zo kent Nederland al een rekenmethodiek voor het bepalen van de energieprestatie van gebouwen en beschikt Nederland al over wettelijke voorschriften voor de energieprestatie bij nieuwbouw en renovatie. Deze energieprestatie-eisen worden periodiek herzien. Voor de bestaande bouw kent Nederland minimumeisen op het punt van isolatie en ventilatie. Inmiddels zijn de energieprestatie-eisen voor nieuwbouw zo streng dat bij alle gebouwen al alternatieve energiesystemen moeten worden overwogen bij het ontwerp. Ook op dit punt voldoet Nederland dus al aan de richtlijn. Ook kent Nederland al een periodiek keurings- en onderhoudsregime voor cv-ketels met een vermogen van meer dan 100 kW.

Aan welke onderdelen voldoet Nederland nog niet?

Het overleggen van een energieprestatiecertificaat bij bouw, verkoop en verhuur van gebouwen.

Periodieke inspectie van:

- Cv-ketels met een vermogen van 20-100 kW¹³ die werken op niet-hernieuwbare vaste of vloeibare brandstof (dus kolen en olie).
- Cv-ketels met een vermogen van meer dan 20 kW die ouder zijn dan vijftien jaar.
- Airconditioninginstallaties met een koelvermogen van meer dan 12 kW.

Bron: SenterNovem

Met betrekking tot de controle van airconditioningsystemen en cv-ketels is er een verandering in de administratieve lasten voor burgers te voorzien.

Administratieve lasten voor burgers*Europa*

De EU-regelgeving stelt in het kader van de bovenstaande onderdelen vast dat er een regelmatige keuring plaats dient te vinden. Met betrekking tot airconditioningsystemen werd deze termijn in Nederland op één keer in de vijf jaar gezet. De controle van (oudere) cv-ketels dient om de twee of vier (gasketel) jaar te gebeuren.¹⁴ Deze controle dient te worden uitgevoerd door een professionele controleur en kost ongeveer 50,00 euro.¹⁵ Daarnaast dient de burger thuis te blijven om de controleur te ontvangen. Dit zal naar schatting ongeveer een uur duren.

De kosten van het energieprestatiecertificaat bedragen, afhankelijk van de grootte van een huis, tussen de 100,00 en de 150,00 euro.¹⁶ De geldigheid van een certificaat is tien jaar. Zestig procent van de Nederlandse

---

¹³ Ter illustratie: een gemiddeld rijtjeshuis met redelijke isolatie heeft genoeg aan een cv-ketel met een vermogen van 12 kW. Daarnaast werken vrijwel alle cv-ketels op gas. Het gaat dus om een zeer kleine Q.

¹⁴ Dit is een Europese verplichting.

¹⁵ Bron: internetsearch.

¹⁶ Bron: internetsearch.

huishoudens is eigenwoningbezitter¹⁷ en heeft dus een energieprestatiecertificaat nodig. Een energieprestatiecertificaat wordt afgegeven door een gecertificeerd adviseur.¹⁸

Tabel 3.5 Administratieve lasten energieprestaties

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Controle airco of cv-ketel ¹⁹	1	50
Energieprestatiecertificaat	1	125
Aantal controles (Q): onbekend		
Aantal (Q): 4.344.000²⁰		

Nederland

Nederland heeft, waar Europa aangeeft dat airconditioningsystemen regelmatig dienen te worden gekeurd, gekozen voor een frequentie van vijf jaar.²¹ Daar stelt Nederland dus hogere eisen dan Europees voorgeschreven.

Er is verder geen nationale wetgeving gevonden die de genoemde verplichtingen uitbreidt. Energieprestatie-eisen voor de bouw waren er in Nederland al. Deze eisen zijn echter voornamelijk van toepassing op (bouw)bedrijven.

Administratieve lasten voor professionals

Bij de keuring van bijvoorbeeld cv-ketels dient een professionele installateur te worden betrokken. Deze richtlijn heeft, voor zover bekend, echter geen gevolgen voor de administratieve lasten van overheidsprofessionals.

Reductierichtingen

Europa schrijft regelmatige controles voor, maar heeft hierbij niet altijd termijnen genoemd. Wanneer er Europees ruimere termijnen zouden worden vastgesteld, die geen ruimte meer voor een eigen invulling van de lidstaten laten, zouden onnodige administratieve lasten kunnen worden voorkomen.

¹⁷ Bron: SCP (2009).

¹⁸ Bron: SenterNovem.

¹⁹ Q is onbekend, maar veel kleiner aangezien het aantal airconditioningsystemen en cv-ketels op niet-hernieuwbare brandstof klein of te verwaarlozen zijn.

²⁰ Zestig procent van 7,24 miljoen huishoudens heeft een eigen woning. In beginsel zal deze gehele groep een energielabel nodig hebben. Later gaat het volgens cijfers van SenterNovem om 500.000 mutaties per jaar op de woningmarkt en 17.000 op de kantorenmarkt.

²¹ Staatsblad 2009, nr. 19, Besluit van 7 april 2009 tot wijziging van het Besluit energieprestatie gebouwen in verband met de implementatie van artikel 9 van richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen.

3.1.4 De Algemene Periodieke Keuring (APK)

Achtergrond

In EU-richtlijn 77/143 EG, met de titel *De technische controle van motorvoertuigen en aanhangwagens*, wordt het kader aangegeven voor de frequentie van de keuringen. De eerste keuring moet maximaal vier jaar na de eerste toelating tot het verkeer van het voertuig plaatsvinden. Daarna dient hij na maximaal twee jaar te worden herhaald tot het einde van de levensduur van de auto. Bij de invoering in Nederland is echter gekozen voor een strenger schema van 3-1-1, dat tot voor kort gold. Andere landen hebben hierin andere keuzes gemaakt.

In 2000 werd in Nederland een aantal verbeterpunten bij de APK doorgevoerd, die in 2003 werden geëvalueerd. Conclusie van de evaluatie was dat de praktijk niet veranderd diende te worden. In 2006 heeft de RijksDienst Wegverkeer (RDW) de regels verder vereenvoudigd, vooral op administratief vlak en voor de uitvoering van de dieseloetmeting. Verdere wijziging van de regels, waaronder een eventuele verandering van de periodiciteit, wacht op verdere besluitvorming. Deze wijziging is voorgesteld naar aanleiding van het Autofore-onderzoeksrapport, dat begin maart 2007 aan de Europese Commissie is aangeboden (CITA, 2007).²²

Het CITA/Autofore-rapport (CITA, 2007) bevat onder andere aanbevelingen voor de aanpassing van de APK-richtlijn 96/96/EG voor de periode tot 2010. De belangrijkste aanbeveling uit de CITA/Autofore-studie is het jaarlijks keuren van oudere personenauto's en lichte bestelauto's en wel vanaf acht jaar oud.

Vanaf 1 januari 2008 is de APK-frequentie voor auto's vanaf bouwjaar 2005 in Nederland verlaagd. Daarbij is aangesloten bij de keuringsfrequentie die Europees in het CITA/Autofore-rapport wordt voorgesteld. De eerste vier jaar is één keuring verplicht, de vier jaar daarna één keuring per twee jaar en na acht jaar jaarlijks.

Een nationale kop blijft echter bestaan voor auto's van voor dat bouwjaar of auto's die op diesel of LPG rijden. Daar blijft in de eerste drie jaar één APK-keuring en vervolgens een jaarlijkse keuring verplicht.

Administratieve lasten voor burgers

Europa

Europees is de frequentie van de keuring nog steeds na vier jaar na de datum van ingebruikneming en vervolgens om de twee jaar (4-2-2-2-2).

---

²² CITA (2007). *Autofore; Study on the future options for roadworthiness enforcement in the European Union. Final report*. International Motor Vehicle Inspection Committee (CITA), Brussels.

Nederland

Nederland is strenger in de keuring van voertuigen. De eerste vier jaar is één keuring verplicht, de vier jaar daarna één keuring per twee jaar en na acht jaar jaarlijks (4-2-2-1-1). Eerder was Nederland nog strenger, er gold een schema van 3-1-1. De wijziging naar het huidige schema in 2008 leverde een administratieve lastenverlichting op voor de Nederlandse burger. Ook zijn de kosten van de keuring in Nederland met 3,00 euro gereduceerd.

In 2008 is de APK-frequentie in Nederland bijna gehalveerd voor auto's vanaf bouwjaar 2005. Ook zijn de kosten van de keuring met 3,00 euro gedaald. Waar de tijd in de nulmeting op 55/60 stond en de kosten op 45,56 euro komt dit nu uit op 28/60 en 24,28 euro $(=(45,56/2)+1,50)$. Voor diesel en LPG-auto's en auto's van voor bouwjaar 2005 geldt alleen de kostenverlaging van 3,00 euro.

Tabel 3.6 Benzine-auto's vanaf bouwjaar 2005

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Algemene Periodieke Keuring (APK) ²³	28/60	21,28
Aantal (Q): 1.339.087²⁴		

Tabel 3.7 Diesel en LPG-auto's en auto's van voor bouwjaar 2005

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Algemene Periodieke Keuring (APK)	55/60	42,56
Aantal (Q): 5.332.788²⁵		

Vanaf acht jaar na het bouwjaar is er echter nog steeds sprake van een nationale kop. Nederlanders dienen hun voertuig dan twee keer zo vaak te laten keuren dan Europees voorgeschreven. Dat betekent dat zij jaarlijks 55 minuten en 42,56 euro kwijt zijn in plaats van tweejaarlijks. De hoogte van een eventuele nationale kop is hier niet vast te stellen.

Vanaf 1 mei 2009 zijn er andere keuringseisen van kracht voor de APK. Deze hebben echter, voor zover ons bekend is, geen invloed op de administratieve lasten. In hoeverre de keuringseisen overeenkomen of afwijken van de Europees voorgeschreven eisen is op dit moment niet bekend.

²³ Bron: SIRA/Ministerie van VenW.

²⁴ Bron: RDW/CBS Statline (1 januari 2009). Het aantal auto's vanaf bouwjaar 2005 zal in de toekomst toenemen.

²⁵ Bron: RDW/CBS Statline (1 januari 2009). Het aantal auto's van voor bouwjaar 2005 zal in de toekomst afnemen.

Wel heeft de RijksDienst Wegverkeer (RDW) eerder, in 2005, de APK-keuringseisen in Nederland vergeleken met wat volgens de EU-richtlijn verplicht is. Daarbij is gekeken naar de wijze van keuring van de diverse onderdelen en hun werking. Het rapport van de RDW geeft aan dat wijziging van de APK op dertig punten mogelijk is en dat dit een reductie oplevert in geld van ongeveer 10,1 miljoen euro voor de burgers. De voorstellen leveren geen extra reductie in uren voor de burgers op. Op bijna alle punten is de voorgestelde wijziging door de minister overgenomen.²⁶ Er zal op dit punt dus waarschijnlijk geen nationale kop zijn.

APK voor motoren?

Ook bromfietsen, scooters en motoren moeten ieder jaar APK worden gekeurd. Dat vindt de Europese vereniging van fabrikanten van gemotoriseerde tweewielers, ACEM, die daarvoor aan een richtlijn werkt.

Volgens een woordvoerder van de RAI, die het voorstel steunt, kan een keuring effectief zijn tegen het grote aantal brommers en scooters die opgevoerd, lawaaiig en slecht onderhouden zijn. De RAI wil zich voorlopig vooral richten op gemotoriseerde tweewielers onder de 50 cc, omdat vooral die milieuvriendelijk worden opgevoerd.

De APK moet volgens de ACEM voorlopig nog vrijwillig zijn; eigenaren hoeven er dus niet aan mee te doen. Als blijkt dat er weinig animo voor is, dan willen de plannenmakers wettelijke regels.

De Bovag, die tweewielerwinkels vertegenwoordigt, is bereid te praten over het voorstel.

Bron: nos.nl

Administratieve lasten voor professionals

Deze richtlijn heeft voor zover bekend geen gevolgen voor de administratieve lasten van professionals.

Reductierichtingen

Een reductierichting is te vinden in de aanpassing van de termijnen. Gezien de recente wijzigingen daarin ligt dit niet voor de hand. Eerder zijn reducties gerealiseerd door de keuringseisen bij te stellen. Of daar nu nog mogelijkheden toe zijn, is te betwijfelen.

3.1.5 Geschiktheideisen rijbewijs

Achtergrond

Het rijbewijs zorgt voor veel administratieve lasten. Dat begint al bij het rijexamen. Daarna dient een rijbewijs elke tien jaar te worden verlengd en is

---

²⁶ Brief minister van Verkeer en Waterstaat (30 november 2005). Reductie administratieve lasten voor de burger en de APK.

voor sommige burgers een medische keuring verplicht. De laatste verplichting betreft een Europese verplichting.

Burgers met rijbewijs C, D, CE of DE moeten sinds 1 januari 2005 verplicht een medische keuring ondergaan bij de verlenging van hun rijbewijs. Voorheen was dit alleen bij de eerste aanvraag het geval. Daarnaast moeten oudere burgers (70+) iedere vijf jaar hun rijbewijs verlengen en daarbij een medische keuring ondergaan (dit geldt voor alle rijbewijzen). Deze burgers worden gekeurd door een arts en moeten een zogenaamde Eigen Verklaring ophalen, invullen en betalen. Dit zorgt voor administratieve lasten.

Bijlage III van de richtlijn 2006/126 behandelt de minimumeisen aan de lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een gemotoriseerd voertuig. Dit houdt onder andere medische onderzoeken in. In een richtlijn van 25 augustus 2009 wordt de lijst met medische eisen door de Commissie herzien, omdat is gebleken dat landen de eisen zeer uiteenlopend interpreteren en implementeren. Werkgroepen uit de lidstaten hebben deze herziening begeleid. Op drie punten zijn nieuwe medische eisen opgesteld, namelijk met betrekking tot het gezichtsvermogen, diabetes en epilepsie.

In Nederland zijn strengere eisen gesteld dan de richtlijnen voorschrijven. Deze eisen liggen vast in de Regeling eisen geschiktheid 2000. In het schema hieronder geven we, aan de hand van een snelle inventarisatie, weer op welke punten de richtlijn eisen stelt en op welke punten Nederland strengere eisen stelt. Dit is ongeveer op de helft van de punten het geval.

Tabel 3.8 Gezondheidseisen rijbewijs

Gezondheidseis EU	Strengere eis Nederland
Gezichtsvermogen	X
Gehoor	
Motorisch gehandicapten	
Hart- en vaatziekten	
Diabetes Mellitus	X
Neurologische ziekten	X
Psychische aandoeningen	X
Alcohol	X
Verdovende middelen en geneesmiddelen	
Nieraandoeningen	

Administratieve lasten voor burgers

De informatieverplichtingen waar de keuringseisen toe leiden, zijn lastig vast te stellen. Daarom wordt aansluiting gezocht bij de medische keuring voor het rijbewijs die ouderen dienen te ondergaan. Een berekening van de tijd en kosten van deze medische keuring per burger volgt hieronder.

Ongeveer 138.187 mensen, 70-plussers, behoren tot de doelgroep en dienen zich te laten keuren.²⁷ Dit kost voor de totale groep 276.374 uur en 639.806 euro.²⁸ Deze keuring dient één keer in de vijf jaar te gebeuren. De individuele administratieve lasten van een medische keuring zijn daarom naar schatting **2 uur** en **4,65 euro**. Deze administratieve lasten gaan op voor alle burgers die zich dienen te laten keuren. Dat zijn er bij elkaar volgens cijfers van het CBR ongeveer een miljoen.

Tabel 3.9 Administratieve lasten medische keuring rijbewijs

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Medische keuring	2	4,65 euro
Aantal (Q): 1.000.000²⁹		

De administratieve lasten van de medische keuring, zoals deze opgenomen werden in de standaardhandelingen van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, zijn waarschijnlijk een onderschatting van de werkelijke lasten die de burger heeft. Voor 70-plussers, burgers met een lichamelijke of geestelijke aandoening en burgers met rijbewijs C of D geldt dat zij een zogenaamde Eigen Verklaring nodig hebben (à 20 euro). Daarna volgt een medische keuring bij de huisarts of arboarts (kosten: tussen de 25 en 50 euro). Mensen met een lichamelijke of geestelijke aandoening dienen zich daarnaast nog te laten keuren door een specialist (kosten: tussen de 80 en 180 euro). Omwille van de consistentie in dit rapport hebben wij ervoor gekozen de standaardhandelingen te hanteren. Een herziening van de standaardhandeling met betrekking tot de medische keuring bij de aanvraag van een rijbewijs ligt echter voor de hand.

Europa

Het exacte Europese deel van deze verplichtingen is lastig vast te stellen. In de helft van de gevallen stelt Nederland strengere eisen. Welke tijd en kosten de individuele eisen met zich meenemen, is echter niet vast te stellen.

Nederland

Zoals uit tabel 2.8 blijkt, heeft Nederland bij de helft van de medische eisen gekozen voor een strengere eis dan Europa voorschrijft. Wat dit exact betekent voor de administratieve lasten die samenhangen met de medische keuring is niet vast te stellen.

Omdat omliggende EU-landen minder strenge medische eisen stellen bij de aanvraag of verlenging van een rijbewijs zijn er burgers die voor de aanvraag

²⁷ Rapport meldingen AL (Regioplan, 2008).

²⁸ Bron: standaardhandelingen Verkeer en Waterstaat.

²⁹ Bron: CBR.

of verlenging van een rijbewijs uitwijken naar een ander EU-land. Dit betreft bijvoorbeeld vrachtwagenchauffeurs.

Administratieve lasten voor professionals

Deze richtlijn heeft voor zover bekend geen (afwijkende) gevolgen voor de administratieve lasten van professionals.

Reductierichtingen

Reductierichtingen zijn er. Nederland zou de strengere eisen kunnen laten varen en aansluiting kunnen zoeken bij het in de andere lidstaten vastgestelde eisenpakket. Anderzijds zou een Europese verordening in plaats van een richtlijn op dit gebied ook duidelijkheid scheppen. Dan zouden namelijk in alle lidstaten dezelfde eisen gelden.

3.1.6 Beperken van de verkoop van precursors aan burgers (in ontwikkeling)

Achtergrond

Regelgeving die in ontwikkeling is in het kader van anti-terrorisme wetgeving, is gericht op het beperken van de verkoop van precursors (zie tekstbox Precursoren) aan burgers. Dit initiatief staat onder andere beschreven in de Mededeling van de Commissie van 6 november 2007 aan het Europees Parlement en de Raad over het verbeteren van de beveiliging van explosieven COM(2007) 651. In deze mededeling presenteert de Europese Commissie een actieplan om de beveiliging van explosieven te verbeteren en om het terroristen moeilijker te maken explosiemiddelen te produceren.

Van bepaalde chemicaliën, zoals waterstofperoxide, nitraatmethaan en ammoniumnitraat (zoals in kunstmest) kunnen bommen worden gemaakt. De EU wil de verkoop van hoge concentraties van deze stoffen tegen gaan. Er zijn al verschillende initiatieven die zich richten op het beperken van risico's van chemicaliën in het algemeen. REACH³⁰ beoogt bijvoorbeeld om voor alle chemicaliën het risico voor gevaar vast te stellen en veiliger met chemicaliën om te kunnen gaan. Aan de handel en industrie wil men zo min mogelijk beperkingen opleggen met betrekking tot precursors. Wel willen ze de verkoop en toegang tot deze stoffen beperken voor de gewone burger. Gevaarlijke chemische stoffen (precursoren) kunnen voorkomen in kunstmest, bleekmiddelen, haarverf, maar ook in bijvoorbeeld aceton of nagellak- en lijmverwijderaars (zie tekstbox 'Precursoren').

---

³⁰ <http://www.vrom.nl/pagina.html?id=22886>

COM(2007) 651 Precursoren:

Onder precursoren van explosieven worden in de regel alle chemische verbindingen of elementen verstaan die door middel van een chemische reactie of een reeks reacties in een explosieve verbinding kunnen worden omgezet. Voor een aantal precursoren is vastgesteld dat een prioritaire aanpak is geboden. Het gaat thans om onder meer: aceton | citroenzuur | waterstofperoxide | kaliumchloraat en perchloraat | ammoniumnitraat (kunstmest) | hexamine | salpeterzuur | kaliumnitraat | ammoniumnitraat (technisch) | zoutzuur | nitromethaan | natriumchloraat | zwavelzuur. Deze lijst met precursoren moet worden aangepast voor zover en wanneer dat noodzakelijk is.

Eén van de actiepunten van COM(2007) 651 betreft dan ook het verbeteren van de regelgeving inzake in de handel verkrijgbare precursoren van explosieven. De volgende specifieke maatregelen worden hierbij genoemd:

1. Geschikte additieven ontwikkelen en stimuleren dat deze additieven aan precursoren worden toegevoegd om te voorkomen dat deze in explosieven worden gebruikt, voor zover dit technisch mogelijk is.
2. De concentratie van bepaalde precursoren beperken bij verkoop aan eindgebruikers.
3. Een algeheel verbod instellen op geconcentreerde sterke zuren op de EU-consumentenmarkt (de niet-professionele markten) wanneer er een substituuut beschikbaar is: in het bijzonder zwavelzuur, zoutzuur en salpeterzuur.
4. Invoeren van een marktbeveiligingssysteem voor meststoffen op basis van ammoniumnitraat en beperken van de verkoop van meststoffen met een hoog stikstofgehalte aan het grote publiek.
5. De algemene beschikbaarheid van puur nitromethaan beperken. Deze verbinding zou uitsluitend voor industriële afnemers verkrijgbaar mogen zijn via een klantenkwalificatiesysteem.
6. De algemene toegang tot ongeflegmatiseerd natriumchloraat (onkruidbestrijdingsmiddel) beperken.
7. De haalbaarheid en toegevoegde waarde onderzoeken van een algeheel verbod op de verkoop van bepaalde precursoren aan minderjarigen.

Vooraf de punten 2, 3, 4, 6 en 7 kunnen eventueel van invloed zijn op de administratieve lasten van burgers. Bij deze maatregelen gaat het om het beperken van de verkoop van precursoren aan het publiek of de consument.

Eventuele administratieve lasten voor burgers

De regelgeving is nu nog in ontwikkeling. Momenteel wordt gewerkt aan een Impact Assessment om onder andere de invloed van de eventuele maatregelen op de administratieve lasten van bedrijven en burgers in te kunnen schatten. Het is dus nog allerm minst duidelijk wat voor een maatregelen dit gaan zijn. Om de toegang tot precursoren te bemoeilijken en de verkoop van deze stoffen te beperken wordt gedacht aan:

- De verkoop van bepaalde stoffen alleen toestaan onder een bepaalde concentratie.

- Een registratieplicht van kopers, waarbij zij identiteitsgegevens moeten verschaffen.
- Het aanvragen van een vergunning om zulke goederen te kunnen aanschaffen.
- Het natrekken van de achtergrond van de koper.

Wanneer dit soort eisen gesteld gaan worden, zal dit invloed hebben op de administratieve lasten van burgers. De grootte van de doelgroep (Q) die hierdoor zal worden geraakt, is afhankelijk van de vastgestelde mate van concentratie van de chemische stof en de vastgestelde toegestane hoeveelheid. Wanneer burgers voor hun eigen tuin kunstmest willen kopen en hier al een vergunning voor nodig gaan hebben, zal de doelgroep groter zijn dan wanneer dit alleen in uitzonderlijke gevallen voor zal komen. We kunnen daarom nog geen inschatting maken van het aantal mensen dat hierdoor zal worden geraakt.

In onderstaande tabel is te zien welke tijd de burger kwijt zal zijn bij het kopen van precursors. Ze zullen mogelijk hun gegevens achter moeten laten en een identiteitsbewijs moeten tonen. Daarnaast kan nog gedacht worden aan de tijd die gemoeid gaat met het aanvragen van een eventuele vergunning. Om gegevens van de koper na te kunnen trekken, kan zelfs gedacht worden aan het overleggen van een verklaring van goed gedrag. Volgens de nulmeting van BZK kost het overleggen van deze verklaring een uur.

Tabel 3.10 Administratieve lasten burgers bij aanschaffen van precursors

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
NAW-gegevens en datum invullen, ondertekenen formulier ³¹	3/60	-
Opzoeken van een legitimatiebewijs (paspoort, rijbewijs, ID-kaart en verblijfsvergunning) en kopiëren of tonen	5/60	-
Aantal (Q): onbekend		

Omdat de maatregelen nog niet bekend zijn, kunnen we nog geen exacte berekening maken van de administratieve lasten voor de burger. Naast administratieve lasten, zullen dit soort maatregelen ook irritatie bij burgers teweeg brengen. Wanneer burgers bij het kopen van kunstmest of onkruidbestrijdingsmiddelen telkens gegevens moeten achterlaten of een identiteitsbewijs moeten laten zien, zal dit ergernis met zich meebrengen.

³¹ Bron: standaardhandelingen BZK.

Eventuele administratieve lasten voor professionals

Voor professionals zullen er geen extra administratieve lasten zijn als gevolg van deze regelgeving. Eventueel zal aan politie worden gevraagd in de gaten te houden welke personen vaak met dit soort stoffen in aanraking komen. Hiervoor zouden ze eventueel een bestand bij moeten houden van personen.

Reductierichtingen

Aangezien er nog geen concrete maatregelen zijn en de wet nog niet geïmplementeerd is, kunnen we nog niet spreken over reductierichtingen. Een belangrijke inhoudelijke reductierichting zou kunnen zijn een hogere grens vast te stellen voor de mate van concentratie van de precursor. De maatregelen zullen dan op een kleinere groep burgers betrekking hebben. Wanneer een vergunning moet worden aangevraagd voor het kopen van dit soort producten, zou aan burgers de mogelijkheid moeten worden gegeven, dit digitaal aan te vragen. Ook kan worden gedacht aan een database waarin persoonsgegevens bewaard blijven waardoor kopers hun persoonsgegevens niet telkens opnieuw in hoeven te vullen. Bij het kopen van bepaalde producten zouden burgers zich dan alleen nog maar hoeven te identificeren. Reductierichtingen zouden er op gericht moeten zijn de ergernis bij burgers zo laag mogelijk te houden.

3.1.7 Bescherming Persoonsgegevens

Achtergrond

Het voornaamste doel van de Nederlandse Wet Bescherming Persoonsgegevens is de bescherming van persoonsgegevens die door bedrijven en overheid worden verwerkt. In het rapport nulmeting administratieve lasten van het ministerie van justitie wordt gesteld dat 81 procent van de informatieverplichtingen, die de WBP met zich meebrengt, terug te voeren is op Europese regelgeving (richtlijn 95/46/EG). Het gaat daarbij om administratieve lasten voor bedrijven.

Een informatieverplichting die uit de Europese regelgeving voortvloeit en naast voor bedrijven ook voor burgers gevolgen heeft, is de mogelijkheid tot het opstellen van verzoeken met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. Burgers kunnen een verzoek indienen om inzicht te krijgen in hun persoonsgegevens die bedrijven bewaren. Met het indienen van een dergelijk verzoek is echter tijd gemoeid.

Administratieve lasten voor burgers

Europa

Voor burgers is er het recht om een verzoek te doen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. Dit verzoek zal de burger tijd kosten.

Tabel 3.11 Tijdsbesteding opstellen verzoek

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Opstellen verzoek ³²	1	-
Aantal (Q): 200.000³³		

Nederland

Er is geen nationale wetgeving gevonden die de genoemde verplichtingen uitbreidt.

Administratieve lasten voor professionals

Deze richtlijn heeft, voor zover bekend, geen (aanvullende) gevolgen voor de administratieve lasten van professionals.

Reductierichtingen

Verzoeken om inzicht in de bewaarde persoonsgegevens zullen waarschijnlijk vaak voorkomen. Een vergelijkbaar instrument als het bel me niet register, ook om de privacy van de burger te waarborgen (dezelfde doelgroep), zorgde bijvoorbeeld in de eerste week voor een recordaantal aanmeldingen. Het verzoek tot inzicht in de verwerking van persoonsgegevens zou volgens een digitaal standaardformulier kunnen worden ingediend. Dit komt de rechtspositie van de burger ten goede en scheelt tijd.

3.1.8 Uitvoer van cultuurgoederen

Achtergrond

Verordening (EEG) nr. 3911/92 uitvoer van cultuurgoederen (zoals kunst en antiek) en de nieuwe verordening 656/2004 heeft ten doel tot een eenvormige controle te komen bij de uitvoer van cultuurgoederen. Bij de uitvoer van cultuurgoederen moet een uitvoervergunning worden overgelegd die in de gehele EU geldig is. De vergunning wordt op verzoek van de belanghebbende afgegeven door de bevoegde autoriteiten van de lidstaten. Bij uitvoer moet de uitvoervergunning, tezamen met de aangifte, ten uitvoer worden aangeboden bij het bevoegde douanekantoor. De lidstaten kunnen weigeren een uitvoervergunning af te geven voor cultuurgoederen die onder de wetgeving vallen ter bescherming van nationaal artistiek, historisch of archeologisch bezit. De nationale douanediensten en de Commissie werken met elkaar samen en verlenen elkaar bijstand bij de uitvoering van deze verordening.

De volgende goederen in onderstaand kader vallen onder deze verordening.

³² Bron: standaardhandelingen BZK.

³³ Schatting op grond van aantal aanmeldingen bel me niet register.

Samenvatting van lijst van cultuurgoederen (de douanecodes zijn hier weggelaten):

A. Categorieën

1. Oudheidkundige voorwerpen, ouder dan 100 jaar, afkomstig van opgravingen en vondsten, op het land en in zee, oudheidkundige locaties, oudheidkundige collecties.
2. Delen die integrerend deel hebben uitgemaakt van artistieke, historische of religieuze monumenten die niet in hun geheel bewaard zijn gebleven, ouder dan 100 jaar.
3. Afbeeldingen en schilderijen die geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond en van welke materialen (1).
4. Mozaïeken die niet tot categorie 1 of 2 behoren en tekeningen die geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond en van welke materialen (1).
5. Oorspronkelijke gravures, prenten, zeefdrukken en lithografieën en hun respectieve matrijzen, alsmede de originele affiches (1).
6. Oorspronkelijke beelden of oorspronkelijk beeldhouwwerk, alsmede kopieën die zijn verkregen volgens hetzelfde procédé als de oorspronkelijke stukken (1) en die niet tot categorie 1 behoren.
7. Fotoafdrukken, films en de negatieven daarvan (1).
8. Wiegedrukken en manuscripten, met inbegrip van geografische kaarten en partituren, afzonderlijk of in verzamelingen (1).
9. Boeken, ouder dan 100 jaar, afzonderlijk of in verzamelingen.
10. Gedrukte geografische kaarten, ouder dan 200 jaar.
11. Archieven en onderdelen daarvan, ongeacht de aard en het materiaal, ouder dan 50 jaar.
12. a) Verzamelingen (2) en exemplaren voor verzamelingen van fauna, flora, mineralen en anatomische delen.
b) Verzamelingen (2) van historisch, paleontologisch, etnografisch of numismatisch belang.
13. Vervoermiddelen, ouder dan 75 jaar.
14. Andere antiquiteiten die niet tot de categorieën A 1 tot en met A 13 behoren:
a) Tussen 50 en 100 jaar oud:
Speelgoed, spellen, edelsmidswerk, meubelen en meubelstukken, optische instrumenten en instrumenten voor de fotografie of de cinematografie, muziekinstrumenten, uurwerken, houtwaren, aardewerk, tapisserieën, tapijten, behangselpapier, wapens.
b) Meer dan 100 jaar oud:

De bij de categorieën A 1 tot en met A 14 ingedeelde cultuurgoederen vallen alleen onder het toepassingsgebied van deze verordening, indien de financiële waarde ervan ten minste gelijk is aan de in punt B aangegeven drempels.

B. Financiële-waardedrempels voor bepaalde onder A genoemde categorieën (in ecu)

- Waarde: 0 (nul)

1 (Oudheidkundige voorwerpen), 2 (Niet in hun geheel bewaarde monumenten) 8 (Wiegedrukken en manuscripten), 11 (Archieven).

- Waarde: 15 000

4 (Mozaïeken en tekeningen), 5 (Gravures), 7 (Fotoafdrukken), 10 (Gedrukte geografische kaarten).

- Waarde: 50 000

6 (Beelden), 9 (Boeken), 12 (Verzamelingen), 13 (Vervoermiddelen), 14 (Alle andere voorwerpen).

- Waarde: 150 000

3 (Schilderijen).

In Nederland moet de Wet tot behoud van cultuurbezit voorkomen dat voorwerpen van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis onttrokken worden aan het Nederlandse cultuurbezit.³⁴ In de wet is tevens vermeld dat eigenaren cultuurgoederen kunnen aanmelden. Vervolgens moet de eigenaar altijd eerst toestemming vragen als hij of zij het voorwerp wil verkopen of een andere verblijfplaats wil geven. In deze wet gelden voor uitvoer van cultuurgoederen, de voorwaarden van de Europese verordening.³⁵ De handhaving van de verordening zal moeilijk zijn. Veel eigenaren van voorwerpen die genoemd staan in bovenstaande lijst zullen niet weten dat deze voorwerpen onder de verordening vallen.

Administratieve lasten voor burgers

Europa

Verordening 656/2004 voorziet sinds 2004 in een nieuw modelformulier voor de normale exportvergunning. Het oude formulier was niet in overeenstemming met het model van de Verenigde Naties voor handelsdocumenten. De verordening voorziet tevens in de mogelijkheid om het document langs elektronische weg op te stellen.

De volgende eisen worden hierin gesteld aan de uitvoer van cultuurgoederen:

- Het formulier voor de standaarduitvoervergunning moet in drievoud, leesbaar en onuitwisbaar worden ingevuld, bij voorkeur mechanisch of elektronisch. Indien het formulier met de hand wordt ingevuld, dient dit met inkt en in blokletters te geschieden. Op het formulier mogen geen doorhalingen, verbeteringen of andere wijzigingen worden aangebracht.
- Door elk niet gebruikt vak moet een streep getrokken worden, zodat er niets toegevoegd kan worden in een later stadium.
- De verschillende exemplaren zijn herkenbaar aan nummer en functie, die vermeld worden in de linkermarge en worden als volgt gebundeld:
  - Exemplaar nr. 1: aanvraag te bewaren door de instantie van afgifte (voor iedere lidstaat de naam van die autoriteit vermelden); voor elke aanvullende lijst moet een nieuw exemplaar nr. 1 worden ingevuld, waarbij de bevoegde instantie van afgifte bepaalt of hiervoor één of meer uitvoervergunningen moeten worden afgegeven;
  - Exemplaar nr. 2: wordt ter staving van de uitvoeraangifte overgelegd aan het bevoegde douanekantoor van uitvoer en door de aanvrager bewaard nadat het kantoor zijn stempel heeft aangebracht;
  - Exemplaar nr. 3: wordt overgelegd aan het bevoegde douanekantoor van uitvoer en vergezelt verder de zending tot aan het douanekantoor van uitgang uit de Gemeenschap; na

³⁴ http://www.douane.nl/bibliotheek/handboeken/vgem/hvgem_30-03-00-01.html#P103_6862

³⁵ http://www.erfgoedinspectie.nl/_media/documents/Aanvraag_uitvoervergunningen_cultuurgoederen.pdf

goedkeuring door de douanediensden wordt dit exemplaar naar het douanekantoor van afgifte teruggezonden.

- Het formulier bestaat uit 21 vakken die moeten worden ingevuld door de aanvrager. Het cultuurgoed dient hierin volledig omschreven te worden, inclusief een omschrijving van het materiaal waarvan het gemaakt is, de oorsprong van het object, de maker, enzovoort. Tevens dient de aanvrager een foto toe te voegen. De autoriteit mag zelfs meerdere foto's eisen waarin het object van meerdere kanten belicht wordt.

Volgens het rapport nulmeting Administratieve lasten, voortvloeiend uit de wetgeving van OCW, zorgt de Wet tot behoud van cultuurbezit voor 102 uur in handelingen en €31 aan kosten. Het opstellen van een verzoek kost volgens deze meting 1 uur. Volgens een eigen berekening kost dit meer werk. De aanvrager moet een volledige omschrijving van het cultuurgoed geven, inclusief oorsprong, maker, materiaal, etc. Afhankelijk van het te omschrijven object, kan dit veel tijd kosten. Tevens dient de aanvrager het formulier in drievoud aan te leveren.

Het indienen van het verzoek zou vijftien minuten duren. De nulmeting is echter in 2002 uitgevoerd. De wijziging 656/2004 van de verordening was toen dus nog niet doorgevoerd. Sindsdien is het ook mogelijk het formulier langs elektronische weg op te stellen. Dit kost nu maar vijf minuten in plaats van vijftien minuten.

Volgens onderstaand schema kost de totale handeling voor de basisstappen al een uur en achttien minuten. Daar komt nog een beschrijving van het object bij, wat per cultuurgoed kan verschillen.

Tabel 3.12 Administratieve lasten burgers uitvoer cultuurgoederen (exclusief omschrijving van het object)

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Digitaal aanvragen formulier ³⁶	10/60	
NAW-gegevens en datum invullen, ondertekenen formulier	3/60	
Overleggen van foto's	1	0,15
Digitaal indienen formulier	5/60	
Aantal (Q): 200		

Volgens een nulmeting van OCW zijn er tweehonderd eigenaren van

³⁶ Bron: standaardhandelingen BZK.

cultuurgoederen in Nederland.³⁷ Vooral vermogende kunstliefhebbers zullen met deze verordening te maken krijgen. Ook zullen bijvoorbeeld liefhebbers van oldtimers hiermee te maken krijgen wanneer het voertuig meer dan € 50.000,00 waard is. De groep eigenaren van cultuurgoederen kan echter best groter zijn, aangezien cultuurgoederen niet altijd zullen worden aangegeven bij OCW. Er is een kans dat de lijst niet volledig is. Binnen de categorie vallen bijvoorbeeld ook oudheidkundige voorwerpen, ouder dan honderd jaar met een waardedrempel van nul euro. Mensen die in het bezit zijn van oude opgegraven schaaltes of munten, vallen dan ook binnen deze categorie. Echter, voor de berekening van de administratieve lasten voor burgers, tellen alleen die mensen die officieel een cultuurvoorwerp in bezit hebben en hiervoor een vergunning aan moeten vragen. De totale administratieve lasten in Nederland als gevolg van deze verordening, zullen daarom te verwaarlozen zijn. De nulmeting van OCW geeft tevens aan dat het aantal handelingen met betrekking tot de uitvoer van cultuurgoederen, voortvloeiend uit de Wet tot Behoud van Cultuurbezit, te verwaarlozen is.³⁸

Nederland

De verordening is, voor wat betreft de uitvoer van cultuurgoederen, rechtstreeks overgenomen uit de Europese verordening. De genoemde Europese verplichtingen zijn in Nederland hetzelfde. Er wordt dus geen nationale kop gezet op de Europese regelgeving.

Administratieve lasten voor professionals

Er zijn geen specifieke administratieve lasten voor professionals als gevolg van de verordening uitvoer van cultuurgoederen bekend.

Reductierichtingen

De wijziging van de verordening waardoor het verzoek tot uitvoer ook via elektronische weg opgesteld kan worden, heeft al tot een lastenverlichting geleid. Daarnaast zouden eigenaren van cultuurgoederen een permanente vergunning kunnen krijgen waarbij niet telkens een volledige omschrijving van het product hoeft te worden gegeven. Ze hoeven dan bij uitvoer alleen om toestemming te vragen.

3.1.9 Controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens

Achtergrond

Richtlijn inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens. In de richtlijn worden verschillende categorieën wapens onderscheiden en wordt vastgesteld voor welke categorieën vuurwapens een vergunning is vereist. Daarnaast dienen lidstaten aan personen die rechtmatig een vuurwapen aanschaffen of personen die rechtmatig in het bezit zijn van

---

³⁷ Bron: nulmeting BZK.

³⁸ Bron: nulmeting OCW.

een vuurwapen een Europese vuurwapenpas te verstrekken. De vuurwapenpas moet in het bezit zijn van degene die het vuurwapen gebruikt dat op de pas vermeld staat. Het gaat hier om een soort paspoort voor vuurwapens.

Maatregelen met betrekking tot de controle op de verkoop, verwerving en voorhanden hebben van vuurwapens is de verantwoordelijkheid van de lidstaten. Deze maatregelen dienen echter wel binnen het kader van deze richtlijn te vallen. Ook stelt de richtlijn regels voor het (definitief en tijdelijk) vervoeren van vuurwapens naar andere lidstaten. Dit zal vermoedelijk om een kleine groep personen gaan, zoals jagers en sportschieters. Hoe groot deze groep precies is, is onbekend.

UN Firearms protocol

Naast de genoemde richtlijn hebben de Verenigde Naties een Vuurwapenprotocol opgesteld. Ook daarin zijn regels opgenomen over verkoop (import en export), verwerving en voorhanden hebben van vuurwapens. Dit protocol zal Europees in een verordening geïmplementeerd worden en heeft daarmee eveneens invloed op de Nederlandse burger. Waar deze invloed uit bestaat, is op dit moment nog niet duidelijk.

Administratieve lasten voor burgers

Europa

Personen die in het bezit zijn van vuurwapens dienen over een vergunning te beschikken. Daarnaast is een vuurwapenpaspoort nodig, wanneer deze persoon met zijn vuurwapen over de grenzen van lidstaten wil reizen. De Europese vuurwapenpas heeft volgens de Richtlijn 91/477/EEG een geldigheidsduur van ten hoogste tien jaar. In de wijziging van de richtlijn in 2005 is dit bijgesteld tot ten hoogste vijf jaar.

Nederland

Nederland heeft een geldigheidsduur van ten hoogste een jaar vastgesteld.³⁹ Daarmee zijn de administratieve lasten voor de Nederlandse burger dus vijf keer zo hoog dan noodzakelijk. Een vuurwapenpas kan worden aangevraagd bij de afdeling Bijzondere Wetten van Politie. De kosten voor een Europese Vuurwapenpas bedragen 40,00 euro en het jaarlijks verlengen van deze pas kost 5,00 euro.⁴⁰ De vuurwapenpas dient schriftelijk te worden aangevraagd. Dit kost de burger waarschijnlijk ongeveer **vijftien minuten** en een postzegel.

---

³⁹ Artikel 28a Wet Wapens en Munitie.

⁴⁰ Bron: internetsearch.

Tabel 3.13 Aanvraag vuurwapenpas

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Aanvraag vuurwapenpas ⁴¹	15/60	0,39
Aantal (Q): 21.000⁴²		

Administratieve lasten voor professionals

De richtlijn geeft procedurevoorschriften voor het overbrengen van vuurwapens van de ene lidstaat van de Europese Unie naar de andere. Tussen lidstaten worden daarmee barrières opgeheven. In het kader van de Wet wapens en munitie leidt dit tot een vermindering van administratieve lasten voor degenen die wapens uit- of doorvoeren en voor de overheidsinstanties die belast zijn met het afgeven van consenten (meestal de kopschef van het betrokken regionaal politiekorps).⁴³

Reductierichtingen

Nederland zou de verlengingstermijn van de vuurwapenpas naar boven kunnen bijstellen. Daarnaast zou de aanvraag van het vuurwapenpas digitaal kunnen worden afgehandeld in plaats van schriftelijk.

3.1.10 Erkenning van beroepskwalificaties

Achtergrond

De afschaffing van hindernissen voor het vrije verkeer van personen en diensten is één van de doelstellingen van de EU. Voor gemeenschaps-onderdanen houdt dat onder andere de mogelijkheid in om als zelfstandige of werknemer een beroep uit te oefenen in een lidstaat waar men de beroepskwalificaties niet verworven heeft.

Richtlijn 2005/36/EG regelt de erkenning door een lidstaat van in een andere lidstaat verkregen beroepskwalificaties. De richtlijn voorziet in een doorzichtig stelsel van erkenning door de oprichting van een netwerk van contactpunten die de burgers informatie en hulp moeten verstrekken.

Administratieve lasten voor burgers

Europa

Iedere burger kan bij een contactpunt een verzoek doen om informatie en adressen die van belang zijn voor de erkenningprocedure. Een dergelijk

⁴¹ Gebaseerd op de aanvraag van een formulier volgens de standaardhandelingen van BZK.

⁴² Schatting gebaseerd op het aantal leden van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV). Daarnaast valt te denken aan de leden van schietclubs.

⁴³ Memorie van toelichting Wijziging van de In- en uitvoerwet en de Wet wapens en munitie (wederuitvoer van strategische goederen).

verzoek kost ongeveer een uur en de kosten van een postzegel.

Tabel 3.14 Tijdsbesteding opstellen verzoek

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Opstellen verzoek ⁴⁴	1	0,39
Aantal (Q): 150.000⁴⁵		

Na een dergelijk verzoek om informatie gedaan te hebben, zal de burger een aanvraag tot erkenning moeten doen. Dit kost volgens de standaardhandelingen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een half uur aan tijd en 6,00 euro aan kosten. Overigens gaat het hier doorgaans om burgers die in het kader van hun beroepsuitoefening, en dus vaak bedrijfsmatig, een aanvraag tot erkenning van beroepskwalificaties doen. De oorsprong van deze administratieve lasten ligt dus niet zozeer in hun burgerschap, maar in de uitoefening van hun beroep. De lasten zullen waarschijnlijk doorgaans ook gedragen worden door de werkgever.

Tabel 3.15 Aanvraag erkenning beroepskwalificaties

Informatieverplichting	Tijd	Kosten
Aanvraag erkenning ⁴⁶	30/60	6 euro
Aantal (Q): 150.000		

De richtlijn brengt echter ook met zich mee dat de migrerende beroepsbeoefenaar die in Nederland *tijdelijk en incidenteel* een dienst komt verrichten, de erkenningsprocedure niet meer hoeft te doorlopen.⁴⁷ De verwachting is wel dat deze dienstverrichters zich niet in Nederland zullen laten inschrijven in de Gemeentelijke Basisadministratie, omdat ze zich niet in Nederland zullen vestigen. Dat gegeven brengt met zich mee dat zij niet binnen de reikwijdte van het burgerbegrip vallen dat wordt gehanteerd in het kader van de bepaling van administratieve lasten.

Nederland

Er is geen nationale wetgeving gevonden die de genoemde verplichtingen uitbreidt.

Administratieve lasten voor professionals

⁴⁴ Bron: standaardhandelingen BZK.

⁴⁵ Schatting aantal expats (bron: The Xpat Journal).

⁴⁶ Bron: standaardhandelingen OCW.

⁴⁷ Memorie van toelichting Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties.

Voor professionals neemt deze regelgeving geen (afwijkende) administratieve lasten met zich mee.

Reductierichtingen

Een eenduidig systeem van beroepskwalificaties in geheel Europa zal erkenningprocedures overbodig maken. Een dergelijk systeem zal er waarschijnlijk op termijn ook komen.

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Achtergrond

Dit onderzoek betreft een quick scan naar de administratieve lasten voor Nederlandse burgers en professionals die voortvloeien uit Europese regelgeving. Daarbij hebben we tevens aandacht besteed aan eventuele strengere of aanvullende regelgeving vanuit Nederland.

De werkwijze die aan dit onderzoek ten grondslag ligt, valt uiteen in drie fasen:

- Inventarisatie EU-regelgeving met administratieve lasten.
- Interviews met medewerkers van de Europese Commissie.
- Onderzoek nationale koppen en reductierichtingen geselecteerde regelgeving.

Vanwege de beperkte looptijd is er nadrukkelijk voor gekozen om niet te spreken met Nederlandse beleidsmedewerkers die betrokken zijn bij de regelgeving.

Er is, in samenwerking met het ministerie van BZK, gekozen voor een uiteenlopende selectie van tien EU-regelingen die mogelijk invloed hebben op de administratieve lasten van burgers en professionals. De status van de regelingen is eveneens uiteenlopend. Het gaat voornamelijk om richtlijnen, maar we hebben ook enkele verordeningen onder de loep genomen, evenals een regeling die nog in ontwikkeling is. Dit onderscheid is belangrijk in de interpretatie van de resultaten. Een verordening is bijvoorbeeld rechtstreeks van toepassing en heeft daarmee dezelfde status als nationaal recht. Lidstaten hoeven dan zelf niets te doen. Bij de implementatie van richtlijnen is er meer ruimte. De EU stelt vaak minimumeisen en de afzonderlijke lidstaten kunnen daarvan afwijken en er een nationale kop op zetten.

Algemene bevindingen

De resultaten van deze quick scan zijn nadrukkelijk indicatief. We hebben onze berekeningen gebaseerd op standaardhandelingen, zoals die door de verschillende ministeries zijn opgesteld en onze eigen inschatting op grond van andere bronnen.

Dit onderzoek geeft een beeld van de EU-regelgeving die de meeste administratieve lasten met zich meeneemt. Daarbij valt op dat het aantal regelingen dat voor veel administratieve lasten voor burgers en professionals zorgt niet groot is. Er zijn wel enkele grote terreinen te onderscheiden, waarop administratieve lasten zich blijken voor te doen. Het gaat dan om regelgeving met betrekking tot:

- De APK.
- De medische keuring voor het rijbewijs.
- Het paspoort.

- Het energieprestatiecertificaat.

Dit betreft voornamelijk regelgeving die op een grote groep mensen van toepassing is. Naast deze voorbeelden vonden we nog administratieve lasten die voortvloeien uit regelgeving die op kleine specifieke groepen van toepassing is, zoals bijvoorbeeld jagers of uitwisselingsstudenten. We gaan er niet vanuit dat we alle EU-regelgeving die voor administratieve lasten zorgt voor burgers en professionals hebben geïnterviewd. Wel denken we dat we een compleet beeld hebben geschetst van de grote Europese bronnen van administratieve lasten. Een overzicht van de administratieve lasten van EU-regelgeving zoals die uit het onderzoek naar voren komen, wordt gegeven in tabel B1.1 in bijlage 1. Omdat de omvang van de afzonderlijke doelgroepen niet altijd duidelijk is, worden regelingen op dezelfde wijze gepresenteerd. De totale administratieve lasten per regeling zijn echter zeer uiteenlopend.

De benadering van administratieve lasten in Europa

Uit interviews met contactpersonen van de Europese Commissie blijkt er weerstand te bestaan tegen de term 'Administratieve lasten'. Vooral contactpersonen die werken aan Europese initiatieven die burgers op vrijwillige basis mogelijkheden bieden, stuit de term 'lasten' tegen de borst. Het is niet voor alle medewerkers van de Europese Commissie duidelijk dat de 'lasten' verwijzen naar dat deel van de regelgeving dat een bepaalde informatieverplichting met zich meebrengt en dat het doel van het onderzoek is hier oplossingen voor te vinden. Contactpersonen benadrukten vooral het belang van het bestaan van deze regelgeving: er wordt vanuit Europa iets voor de burger mogelijk gemaakt. Omdat de regelgeving volgens hen kansen biedt voor EU-burgers is het moeilijk om hier administratieve lasten in te zien. Daarmee samenhangend zijn er vanuit de EU dan vaak ook geen ideeën om administratieve lasten voor burgers en professionals op de besproken terreinen te verminderen. Voor Europa staat het doel en de mogelijkheden van de regelgeving voorop en is de wijze waarop het doel bereikt wordt minder belangrijk. Dit terwijl juist daar soms een efficiencyvoordeel is te behalen.

Reductierichtingen

Digitalisering van informatieverplichtingen is een reductierichting die bij verschillende regelingen kan werken. Verzoeken met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens kunnen bijvoorbeeld digitaal gestandaardiseerd worden. Ook vergunningaanvragen kunnen digitaal worden afgehandeld. Met betrekking tot de paspoortwetgeving zou het nemen van een pasfoto op het gemeentehuis voor de Nederlandse situatie kunnen zorgen voor minder administratieve lasten. In het algemeen geldt echter dat voor veel regelgeving lastig is na te gaan waar er op dit terrein winst te boeken valt. De wet- en regelgeving geeft niet altijd aanknopingspunten van hoe zaken in de praktijk worden afgehandeld.

Aanbevelingen

Op basis van het onderhavige onderzoek doen wij enkele aanbevelingen:

Vervolgonderzoek levert alleen nog mogelijk substantiële reducties op als het gericht wordt op regelingen die op een grote doelgroep van toepassing zijn. Zoals dit onderzoek laat zien, zijn de grootste bronnen van administratieve lasten te vinden in een klein aantal regelingen die op een grote groep burgers van toepassing zijn. Mogelijkheden tot reductie van administratieve lasten zijn dan ook daar te vinden. De relatief kleinere verplichtingen, die we ook vonden, zijn op erg specifieke doelgroepen van toepassing. Daardoor zijn de te behalen reducties op dit gebied te verwaarlozen.

Daarnaast is het om een nauwkeuriger beeld te krijgen van de administratieve lasten die EU-regelgeving met zich meebrengt en de mogelijke nationale koppen daarop, noodzakelijk te spreken met Nederlandse beleidsmedewerkers die zich met de materie bezighouden. Op basis van deze quick scan was het niet mogelijk een dieper inzicht te verwerven in de administratieve lasten die burgers op de verschillende beleidsterreinen hebben. Zoals eerder vermeld biedt de wet- en regelgeving niet altijd aanknopingspunten ten aanzien van de wijze waarop zaken in de praktijk worden afgehandeld. Een gesprek met personen die zich intensief bezig houden met bepaalde regelgeving zou dit beeld naar verwachting wel geven.

Ten slotte is Europees meer aandacht nodig voor de administratieve lasten van burgers en professionals. Waar er op het gebied van administratieve lastenverlichting voor bedrijven het nodige gebeurt, blijft de burger en de publieke professional achter. Het uitvoeren van Impact Assessments bij de totstandkoming van regelgeving die op (een specifieke groep) burgers of professionals van toepassing is, zou daar verandering in kunnen brengen.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Overzicht onderzoeksresultaten

De resultaten van het onderzoek zijn samengevat in tabel B1.1. Voor de tien regelingen wordt in het kort aangegeven:

- De inhoud van de verplichtingen.
- De administratieve lasten in tijd en kosten.
- De oorsprong van de administratieve lasten.
- Het aantal burgers/professionals (Q) op welke de verplichting van toepassing is.

Tabel B1.1 Overzicht administratieve lasten van tien regelingen

Regelgeving	EU verplichtingen		Extra NL verplichtingen		Q
	Tijd	Kosten	Tijd	Kosten	
Biometrisch paspoort					
- Vingerafdruk	1/60	-	-	-	2.526.000
- Pasfoto	-	-	30/60	2,00	2.526.000
- 1persoon – 1paspoort	3 9/60	4,56	-	-	650.000
Erasmus programma					
- Bezwaarprocedure	2	-	-	-	225
- Goedkeuring	2	-	-	-	4.500
- Formulier professional	1/60	-	-	-	4.500
- Gesprek professional	15/60	-	-	-	4.500
Energielabel					
- Controle arico/cv	1	50	-	-	4.344.000
- Certificaat	1	125	-	-	4.344.000
APK					
- APK benzine (2005)	28/60	21,28	-	-	1.339.087
- APK D/LPG (na 2005)	28/60	21,28	28/60	21,28	5.332.788
Rijbewijs					
- Medische keuring	2	4,65	-	-	1.000.000
Precursors					
- Formulier invullen	3/60	-	-	-	Onbekend
- Kopie ID	5/60	-	-	-	Onbekend
Persoonsgegevens					
- Opstellen verzoek	1	-	-	-	200.000
Cultuurgoederen					
- Aanvraag formulier	10/60	-	-	-	200
- Formulier invullen	3/60	-	-	-	200
- Overleggen foto's	1	0,15	-	-	200
- Indienen formulier	5/60	-	-	-	200
Wapens					
- Vuurwapenpas	15/60	0,39	1	1,56	21.000
Beroepskwalificaties					
- Opstellen verzoek	1	-	-	-	150.000
- Aanvraag erkenning	30/60	6	-	-	150.000

Bij deze tabel moet nadrukkelijk worden vermeld dat de termijnen waarop de verschillende verplichtingen terugkomen niet in de tabel zijn meegenomen. Dat wil zeggen: sommige verplichtingen komen ieder jaar terug (bijvoorbeeld aanvraag vuurwapenpas), andere bijvoorbeeld om de vijf jaar (bijvoorbeeld het paspoort). Andere verplichtingen komen nog minder voor (bijvoorbeeld bezwaarprocedures). In hoofdstuk 3 van het rapport wordt nader ingegaan op de achtergronden van de verplichtingen.

BIJLAGE 2

Overzicht interviews en gesprekken

DG	Contactpersoon	Status
Information society and media	Achim Klabunde	Interview
	Petri Koistinen	Interview
JLS	Silvia Kolligs	Interview
	Dick Heijmans	Interview
TREN	Walter Nissler	Interview
Taxation and customs union	Ms Niamh Carmody	Kort gesproken
Health and consumers	Dorota Wisniewska	Interview
	Justyna Sobieska	Interview
Education	Ruard Wallis-de Vries	Interview
Algemeen	Contactpersoon	Status
Huis der provinciën	Gonnie Verbruggen	Kort gesproken
Europa Decentraal	Emile Perton	Kort gesproken
PV	Contactpersoon	Status
Vertegenwoordiger Binnenlandse zaken	Ruben Brunsveld	Interview

BIJLAGE 3

Overzicht besproken wetgeving en resultaten

DG	Contactpersoon	Wetgeving	Invloed burger	Invloed AL burger	Invloed professional	Invloed AL professional
Information society	Achim Klabunde	Bescherming persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (2002/58/EG).	ja	nee	nee	nee
		Richtlijn dataretentie (2006/24/EG)	ja	nee	nee	nee
		Verplichting service providers problemen te melden (in ontwikkeling)	ja	nee	nee	nee
JLS	Petri Koistinen	Alle wetgeving op het gebied van Telecom	nee	nee	nee	nee
	Silvia Kolligs	Richtlijn paspoorten (richtlijn 2252/2004)	ja	ja	nee	nee
		Richtlijn die betrekking heeft op verblijfsvergunningen van derdelanders (Richtlijn 380/2008)	nee (niet nl-se)	nee	nee	nee
	Dick Heijmans	Kaderbesluit anti-terrorisme	nee	nee	nee	nee
		Richtlijn Dataretentie (2006/24/EG)	ja	nee	nee	nee
		bescherming van persoonsgegevens (59/46/EG)	ja	ja	nee	nee
		Veiligheid burgerluchtvaart (Regulation 272/2009)	ja	ja (vloeibare stoffen uit bagage etc.)	nee	nee

		Beperken van de verkoop van chemicaliën aan de gewone burger (in ontwikkeling)	ja	ja	ja	ja
		Beperken van gebruik CBRN (in ontwikkeling)	ja	ja	ja	ja
TREN	Hans van Steen	Wetgeving bij afdeling Regulatory Policy and Promotion of Renewable Energy - TREN/D1	Op hele afdeling geen AL			
	Walter Nissler	Technische controle op motorvoertuigen (Richtlijn 2009/40/EC)	ja	ja	nee	nee
TAX	Ms Niamh Carmody	Belasting op aan natuurlijke personen uitgekeerde dividenden (COM(2003)810)	ja	nee	nee	nee
		The elimination of tax obstacles to the cross-border provision of occupational pensions (COM(2001) 214)	ja	nee	nee	nee
	Dorota Wisniewska	Belasting van inkomsten uit spaargelden (2003/48/EG)	ja	deels, niet direct door de richtlijn	nee	nee
Health and consumers	Justyna Sobieska	Misleidende en vergelijkende reclame (2006/114/EG)	nee	nee	nee	nee
		Consumentenrecht (voorstel voor richtlijn: COM (2008) 0614)	ja	ja	nee	nee
		Buitenrechtelijke beslechting van consumentengeschillen (Aanbeveling 98/257/EC)	nee	nee	nee	nee
Education	Ruard Wallis-de Vries	Over erkenning diploma's Universiteit bestaat geen Europese wetgeving. Wel van Raad van Europa Lisbon Recognition Convention. Wanneer lidstaat getekent heeft dan wel AL voor burgers en prof. Nationale kop?	nvt	nvt	nvt	nvt

		Life long learning programma 2007 (o.a. Erasmus, erkenning studiepunten)	ja	ja	ja	ja
		ECTS model. Dit valt onder Erasmus maar is geen harde wetgeving. Als in nationale wetgeving dan wel AL voor burgers en professionals. Nationale kop?	nvt	nvt	nvt	nvt
Permanente Vertegenwoordiging	Ruben Brunsveld	Rijbewijzen (Richtlijn 2006/126/EC)	ja	ja	nee	nee

BIJLAGE 4

Fase 1 ruwe selectie van wetgeving: resultaat van eerste internetscan

Beleidsdome in	Mogelijke onderwerpen van invloed op burgers	Specifieke regelgeving
Audiovisueel en mediabeleid	Bescherming van minderjarigen en de menselijke waardigheid: Recht van burger bezwaar te maken tegen discriminatie/ misleiding etc.	Aanbeveling (2006/952/EC) bescherming van minderjarigen in de televisie en internetbranche. Initiatief van de commissie is bijvoorbeeld een gratis telefoonnummer te creëren waar mensen naar toe kunnen bellen voor informatie.
Economie en munt	X	X
Justitie, vrijheid en veiligheid	Burgerschap van de EU: Europese ombudsman Verblijfsrecht Kiesrecht Diplomatieke en consulaire bescherming	• Besluit Ombudsman: (94/262/EGKS) Elke Europese burger kan klacht indienen (rechtstreeks, niet in NL wetgeving). • Verblijfsrecht: besluit 2004/38/EG, o.a. als verblijf langer dan 3 maanden: legitimatie, bewijs van economische activiteit/studie en ziektekostenverzekering etc. • Kiesrecht: grensoverschrijders bij gemeenteraadsverkiezingen: (94/80/EC), burgers mogen stemmen en kandidaat stellen in lidstaat waar ze identiteit van hebben, ook al wonen ze in andere lidstaat. • Kiesrecht: richtlijn (93/109/EG), kiesrecht Europese verkiezingen. • Diplomatieke/consulaire bescherming:(besluit 95/553/EC) wanneer in derde landen geen ambassade van lidstaat aanwezig is, geven andere ambassades van EU-landen bescherming. • Maatregelen in strijd tegen terrorisme. Nog onduidelijk wat dit voor de burger betekent. • Het toepasselijke recht en de rechterlijke bevoegdheid in echtscheidingszaken (groenboek) [COM(2005) 82 final]. • Toepasselijk recht en bevoegdheden bij huwelijkszaken (voorstel voor een verordening) [COM(2006) 399 final] Meer zekerheid, voorspelbaarheid, flexibiliteit etc voor internationale stellen. • Ouderlijke bevoegdheid en bescherming van kinderen (verdrag van 's Gravenhage, 1996, beschikking 2003/93/EG). Met de ondertekening en bekrachtiging door de lidstaten van het verdrag van 's Gravenhage van 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, bevordert de Unie de bescherming van kinderen op internationaal niveau.

Onderzoek en innovatie	X	X	
Begroting	X	X	
Energie	Energie-efficiëntie van producten, gebouwen en diensten	Richtlijn energieprestaties van gebouwen (woningen)	
Landbouw	X	X	
Ontwikkeling	X	X	
Buitenlandse betrekkingen	X	X	
Fiscaliteit	Belastingregeling voor particulieren		• Belasting van inkomsten uit spaargelden (2003/48/EG), gerechtigde persoon dient NAW e.a. gegevens te verstrekken aan uitbetalende instantie.
	Belastingvrijstelling		• Belasting op aan natuurlijke personen uitgekeerde dividenden (COM(2003)810). • Belastingvrijstelling bij definitieve invoer persoonlijke goederen (83/183/EEC). Aantonen van verblijfsplaats m.b.v. legitimatie. • Belastingvrijstelling kleine zendingen van niet-commerciële goederen uit derde landen (richtlijn 2006/79/EC). • Belastingvrijstelling op definitieve of tijdelijke invoer van personenauto's (COM(98)30).
Maritieme zaken en visserij	X	X	
Regionaal beleid	X	X	
Buitenlandse handel	X	X	
Fraudebestrijding	X	X	
Mededinging	X	X	
Uitbreiding	X	X	
Buitenlands en veiligheidsbeleid	X	X	
Humanitaire hulp	X	X	
Mensenrecht en	Gelijkheid		Beginsel van gelijke behandeling van personen (Voorstel voor richtlijn van de raad op 2 juli 2008, vervolg richtlijn 2000/43/EG). "Een vernieuwd engagement voor non-discriminatie en gelijke kansen". Verhaalsmogelijkheden, Elke persoon die schade heeft geleden door een schending van het beginsel van gelijke behandeling of die een rechtmatig belang heeft bij de bestrijding van discriminatie moet een beroep kunnen doen op administratieve of gerechtelijke procedures.
Vervoer	Rechten van luchtreizigers	Luchtreizigers:	• Compensaties bij instapweigering, annulering en vertraging (verordening 261/2004 en 295/91). Bij instapweigering,

Passagiersrechten	annulering van vlucht en vertraging van vlucht hebben passagiers recht op compensatie, zoals hotelovernachting, verzorging, compensatiebedrag etc.
Rechten van treinreizigers	• Verordening 2111/2005, Zorgt ervoor dat er een zwarte lijst kwam met malafide luchtvaartmaatschappijen. Tevens hebben volgens deze wet Europese burgers het recht de identiteit van de luchtvaartmaatschappij te weten.
Rijbewijs	• Verordening inzake de rechten van luchtreizigers met beperkte mobiliteit (1107/2006). Deze personen mogen niet geweigerd worden door hun handicap. Ook hebben zij recht op gratis bijstand in de luchthaven en aan boord. Lidstaten moeten onafhankelijke organen oprichten om klachten te behandelen. • Aansprakelijkheid van luchtvervoerders bij ongevallen (verordening 2027/97). Bij ongevallen, gewonden en verlies of beschadiging van bagage. Passagiers kunnen bijv d.m.v. schrijven een bezwaar indienen bij verloren bagage. • Versterking van passagiersrechten (COM (2005) 46). Ook met name betrekking opluchtvaart: compensaties bij annulering etc (261/2004) en rechten voor passagiers met beperkte mobiliteit (1107/2006), naast het recht de identiteit van de luchtvaartmaatschappij te weten zouden passagiers ook het recht moeten hebben andere belangrijke informatie over de luchtvaartmaatschappij te verkrijgen (voorstel voor indicatoren zijn: aantal vertragingen, vaak voorkomend bagageverlies etc). Campagne de rechten van passagiers bekend te maken en samenwerking tussen treinmaatschappijen en luchtvervoerders gezamenlijke tickets aan te bieden.
	Trein: • Rechten en plichten internationale treinreizigers (verordening 1371/2007). Zelfde soort rechten als bij luchtvervoer. Tevens zorgt verordening ervoor dat er een mechanisme komt waar reizigers bezwaar in kunnen dienen. • Belasting op personenauto's (COM (2005) 261). Voorstel is om de registratie belasting op personenauto's die permanent naar een andere lidstaat worden gebracht, uiteindelijk stapsgewijs te laten verdwijnen. Ook wordt gekeken naar de uitstoot van CO2.
	Vervoer over de weg: • Verkeersveiligheid rijbewijs (richtlijn 2006/126/EG). Deze richtlijn is een herschikking van de bestaande teksten met het oog op de harmonisatie van de voorwaarden voor de aflevering van nationale rijbewijzen. Doel is te zorgen voor wederzijdse erkenning van de rijbewijzen om het verkeer te vergemakkelijken van personen die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen of die zich in een andere lidstaat vestigen dan die waar zij een rijexamen hebben afgelegd.

		Nieuwe categorie rijbewijzen voor bromfietsen, rijbewijs is 10 jaar geldig en informatieverplichting voor grensoverschrijders. • Maximaal toegestaan alcoholpercentage in bloed van bestuurders (aanbeveling official journal L43 14.02.2001), elke bestuurder zou willekeurig (statistisch mogelijk) 1x per 3 jaar gecheckt moeten worden. • Technische controle van motorvoertuigen en hun aanhangwagens (richtlijn 96/96/EC). Motorvoertuigen moeten gecontroleerd worden op hun 'roadworthiness'. Lichte commerciële voertuigen en privé-voertuigen dienen na in gebruik te zijn genomen na 4 jaar gecontroleerd te worden waarna vervolgens elke 2 jaar.
Consumenten beleid	Reclame Recht op schadeloosstelling, oplossing van geschillen (in 2004 is de herziening van het consumenten acquis gestart om wetgeving te vereenvoudigen en werking interne markt voor consument te verbeteren)	• Misleidende en vergelijkende reclame (2006/114/EG). Personen moeten een rechtszaak kunnen aanspannen en de reclame kunnen voorleggen aan een administratieve instantie die uitspraak kan doen over de klacht. • Buitenrechtelijke beslechting van consumentengeschillen (COM (1998)198). De commissie heeft de procedure vereenvoudigd door de invoering van een Europees klachtenformulier voor de consument en de publicatie van verschillende aanbevelingen. • Consumentenrecht (voorstel COM (2008) 0614). De Commissie stelt voor de bepalingen inzake de bescherming van de consument in consumentencontracten volledig te harmoniseren om het concurrerende aanbod binnen de interne markt te bevorderen en tegelijkertijd een hoog niveau van bescherming van de consument te garanderen. Bestaan van klantenservice en handelsgaranties en mogelijkheden tot herroeping, minimum duur van verplichtingen van consument uit hoofde overeenkomst. • Overeenkomsten op afstand (1997/7/EG). • Lidstaten dienen zorg te dragen voor een mogelijkheid tot schadeverhaal door consumenten, zodat consumenten niet onbeschermd zijn als de wetgeving van een derde land van toepassing is.
Informatiemaatschappij	Bescherming persoonsgegevens Veiligheid internet etc	• Bescherming van persoonsgegevens (95/46/EG). Recht op verzet van verwerking etc. • Bescherming persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (2002/58/EG). Gebruikers moeten van te voren hebben ingestemd om spam te kunnen ontvangen (opt-in systeem), m.b.t. cookies hebben gebruikers het recht om te weigeren dat cookies worden opgeslagen. • Aanbeveling (2006/952/EC) bescherming van minderjarigen in de televisie en internetbranche. • Richtlijn 1999/93/EG, een gemeenschappelijk kader voor elektronische handtekeningen.

Milieu	Habitat wetgeving		- Natuurlijke habitats (natura 2000). Lidstaten moeten bepaalde gebieden beschermen. Burgers hebben recht om tegen aantasting bezwaar aan te tekenen. - Destructiewet
Voedselveiligheid	X	X	
Cultuur	Cultuuroederen		- Verordening (EEG) nr. 3911/92 Uitvoer van cultuuroederen (zoals kunst en antiek). Deze verordening heeft ten doel tot een eenvormige controle te komen bij de uitvoer van cultuuroederen. Zij is van toepassing op de cultuuroederen die zijn genoemd in de bijlage bij de verordening. - Volgrecht: Richtlijn 2001/84/EG betreffende het volgrecht ten behoeve van de auteur van een oorspronkelijk kunstwerk aan (tab. I). Dit recht verleent kunstenaars de mogelijkheid een percentage van de verkoopprijs van hun kunstwerken te ontvangen en is van toepassing op iedere wederverkoop van een werk van grafische of beeldende kunst waarvan de prijs meer dan 3 000 euro bedraagt; de desbetreffende beschermingstermijn loopt uiterlijk 70 jaar na het overlijden van de kunstenaar af.
Institutionele zaken	Transparantie		- Openbaarheids verordening (EG) Nr 1049/2001, de toegang van het publiek tot de documenten van het Europees parlement, de raad en de commissie (Eurowob). - Groenboek van de Commissie van 18 april 2007 "Toegang van het publiek tot documenten van de instellingen van de Europese Gemeenschap - Evaluatie" (COM(2007) 185 def). Dit groenboek poogt de openbaarheids verordening uit 2001 te wijzigen.
Ondernemingen	X	X	
Volksgezondheid	Gezondheidsdeterminanten: Leefstijl		- Rookverbod in openbare ruimten (official journal C189 26.7.1989). - Bevordering rookvrije ruimten in de EU (Groenboek COM(2007) 27). - Opiumwet
Douanebeleid	Controles en douane vrijstellingen aan binnen- en buitengrenzen; Specifieke regels.		- Verordening betreffende de normen voor de veiligheidskenmerken van en biometrische gegevens in door de lidstaten afgegeven paspoorten en reisdocumenten (28 mei 2009: 444/2009). Binnen 3 jaar dienen alle lidstaten de verordening geïmplementeerd te hebben. O.a. moeten twee vingerafdrukken in paspoort opgenomen worden. - Richtlijn inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens.
Interne markt	X	X	

Onderwijs, opleiding en jeugdzaken	Erkenning diploma's Overzetten studiepunten Verblijfsrecht studenten	• Erkenning van diploma's, certificaten en titels van hoger onderwijs van het lange type (langer dan 3 jaar) (richtlijn 89/48/EEC). • Erkenning van diploma's, certificaten en titels andere dan die van hoger onderwijs van het lange type (92/51/EEG). • Europees systeem voor studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en opleiding (COM(2008)180). Het ECVET creëert een gemeenschappelijk methodologisch kader waarmee de overdracht van studiepunten van het ene naar het andere certificeringssysteem wordt vergemakkelijkt. • Verblijfsrecht voor studenten (richtlijn 93/96/EEG) Deze richtlijn beoogt de toegang te garanderen tot de beroepsopleiding voor de onderdanen van de lidstaten via het scheppen van een kader ter uitoefening van hun verblijfsrecht.
Werkgelegenheid en sociaal beleid	Bescherming rechten van werknemers, bijv. collectief ontslag, ontslag bij insolventiewerkgever Gelijke behandeling (al eerder genoemd bij mensenrechten).	• Besluit nr. 1672/2006/EG Communair programma voor werkgelegenheid en solidariteit. PROGRESS heeft tot doel financiële steun te verlenen voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europese Unie op het gebied van werkgelegenheid en sociale zaken. Vijf grote activiteitsgebieden: werkgelegenheid, sociale bescherming en integratie, arbeidsomstandigheden, discriminatiebestrijding en verscheidenheid, en gelijkheid van mannen en vrouwen. • Verordening (EEG) nr. 1612/68 en richtlijn 96/71/EC betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap. • Arbeidsomstandigheden (91/533/EEC). • Richtlijn 94/33/EG) van 22 juni 1994 betreffende de bescherming van jongeren op het werk.

REGIOPLAN BELEIDSONDERZOEK

Nieuwezijds Voorburgwal 35

1012 RD Amsterdam

T 020 531 531 5

F 020 626 519 9

E info@regioplan.nl

I www.regioplan.nl